

Benchmark middelbaar beroepsonderwijs 2018

Bouwsteen studiesucces

Sectorrapportage

KBA Nijmegen

MBO
Raad

Foto omslag: © Can Stock Photo / dotshock

© 2019 MBO Raad

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de MBO Raad te Woerden.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photo print, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Indicatoren voor studiesucces	7
1.2 Leeswijzer	9
2 Samenstelling van de studentenpopulatie in het mbo	10
2.1 Omvang van de sector	10
2.2 Opleidingskenmerken	11
2.3 Studentkenmerken	13
2.4 Vooropleidingscategorieën	14
3 Jaarresultaat	18
3.1 Jaarresultaat: een overall-beeld	18
3.2 Jaarresultaat en opleidingskenmerken	19
3.3 Jaarresultaat en studentkenmerken	20
3.4 Jaarresultaat en vooropleiding	20
3.5 Duiding van het jaarresultaat 2018	21
4 Diplomaresultaat	23
5 Startersresultaat	25
6 Passende plaatsing	28
7 Passend diploma	31
8 Opstroom	33
9 Kwalificatiewinst	35
10 Doorstroom mbo - hbo	35
Bijlage 1 – Jaarresultaat 2016-2018 per mbo-instelling	40
Bijlage 2 – Overzicht van alle scores per instelling 2018	42
Bijlage 3 – Populatie t.b.v. indicatoren 2018	44
Bijlage 4 – Mbo-studentenpopulatie per 1-10-2018 naar leeftijdscategorie	45
Bijlage 5 – Statistische samenhang tussen de indicatoren voor studiesucces	46

Samenvatting

Vanaf 2004 is op initiatief van de MBO Raad gewerkt aan de ontwikkeling van een benchmark MBO, die mbo-instellingen voorziet van betrouwbare gegevens ter vergelijking en verbetering van resultaten. De benchmark kent drie bouwstenen: financiën, medewerkerstevredenheid en studiesucces. Naast instellings-specifieke rapportages en een interactieve portal omvat de bouwsteen studiesucces een overkoepelende rapportage over het mbo als geheel: de sectorrapportage. Studiesucces werd hierin aanvankelijk uitgedrukt in de indicatoren jaarresultaat en diplomaresultaat. De afgelopen jaren is het aantal indicatoren uitgebreid waardoor een breder en evenwichtiger beeld van de prestaties van de scholen is ontstaan. De volgende indicatoren komen in deze sectorrapportage aan bod:

- jaarresultaat;
- diplomaresultaat;
- startersresultaat;
- passende plaatsing;
- passend diploma;
- opstroom;
- kwalificatiewinst;
- doorstroom mbo-hbo.

De benchmark mbo, bouwsteen studiesucces is in opdracht en onder regie van de MBO Raad uitgevoerd door KBA Nijmegen. De cijfers zijn ontleend aan databestanden van DUO.

DE MBO-STUDENTENPOPULATIE

Na eerdere jaren van forse groei is tussen 2011 en 2015 sprake geweest van een daling van het aantal studenten in het mbo. In 2016 was weer sprake van een lichte stijging, en dit zette in 2017 en (in iets sterkere mate) in 2018 door. Per 1-10-2018 telde het mbo in totaal 507.914 studenten, een stijging van ongeveer 11.500 (2,2%) in vergelijking met een jaar eerder.

De stijging van het totale aantal mbo-studenten in 2018 is uitsluitend te danken aan de groei van de bbl-populatie; het aantal bol-studenten neemt sinds 2017 licht af. Afgezet tegen de sterke krimp van de bbl in de crisisjaren is het herstel van de bbl in de afgelopen jaren nog bescheiden. In vergelijking met 2008, vóór de economische crisis, ligt het aantal bbl-studenten in 2018 (121.500) ondanks de recente opleving nog zo'n 40 procent lager.

De verwachting is dat de daling van de bol-populatie de komende jaren versterkt doorzet, gelet op demografische ontwikkelingen (krimp) en de 'opdriving' van het schoolniveau van leerlingen in het vo. In de 'Voortgangsrapportage leerlingdaling funderend onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs' (2018)¹, wordt uitgegaan van een gemiddelde daling van 14 procent van het aantal mbo-studenten tot en met 2032. Dat komt neer op ongeveer 70.000 studenten minder. Als deze verwachting uitkomt, gaat het om een daling van grotere proporties dan in de periode 2011-2015 toen het aantal mbo-studenten met ongeveer 50.000 daalde.

Het aantal studenten op niveau 4 is al jaren groeiende. Zelfs tijdens de economische crisis groeide niveau 4 door, en dat is vanaf 2016 zo gebleven. Het *aandeel* studenten op niveau 4 is daardoor fors gestegen, van 43 procent in 2011 tot 55 procent in 2018. Dit ging tot en met 2016 vooral ten koste van het aandeel niveau 2 studenten, maar de laatste jaren juist meer van niveau 3. Zowel het aandeel als het absolute aantal studenten op niveau 3 is vanaf 2017 gedaald. Het aantal studenten in de entree-opleiding neemt vanaf 2017 na jaren van daling juist weer toe, tot 16.500 in 2018, mede als gevolg van een groeiende instroom vanuit de ISK.

¹ Kamerbrief *Voortgangsrapportage leerlingdaling funderend onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs*, 12 juni 2018.

STUDIESUCCESS

In deze sectorrapportage worden acht indicatoren voor studiesucces beschreven. Nadat vorig jaar de indicator passende plaatsing is geïntroduceerd, zijn in de benchmark 2018 de indicatoren passend diploma en opstroom toegevoegd. Net als jaar-, diploma- en startersresultaat en passende plaatsing worden de beide nieuwe indicatoren ook door de onderwijsinspectie gehanteerd.

In 2018 is een wijziging aangebracht in de definitie van de indicatoren voor studiesucces (met uitzondering van opstroom en doorstroom mbo-hbo). De belangrijkste wijziging is dat studenten in de entreeopleiding niet meer meegenomen worden bij de berekening van de scores van de indicatoren, en diploma's op niveau 1 worden niet meer als diploma meegeteld. De gewijzigde definitie is ook toegepast voor 2017 en 2016 en daarom zijn trendvergelijkingen voor deze indicatoren in dit rapport beperkt tot de drie meest recente jaren.

We gaan eerst in op de indicator jaarresultaat. Vervolgens passeren de overige indicatoren de revue die vooral het behalen van een diploma centraal stellen: diplomaresultaat, startersresultaat en passend diploma. Ten slotte wordt ingegaan op de indicatoren die studiesucces vanuit een andere invalshoek benaderen: passende plaatsing, opstroom, kwalificatiewinst en doorstroom mbo-hbo.

Jaarresultaat

Het jaarresultaat van het mbo als geheel is, na een stabilisatie in 2017, in 2018 gedaald met 2,1 procentpunt tot 71,1 procent. Dit betekent dat 29 procent van de populatie voor jaarresultaat in schooljaar 2017/18 de mbo-school heeft verlaten zonder diploma. Een deel van hen (8%) studeert in 2018 verder in een andere mbo-instelling, het grootste deel (21%) verliet zonder diploma het mbo. Zowel het aandeel instellingsswitchers als het aandeel ongediplomeerde mbo-verlaters zijn in 2018 toegenomen.

De scores voor jaarresultaat lopen in 2018 per mbo-instelling uiteen, van 62 procent tot 88 procent. In veruit de meeste mbo-scholen (52 van de 63) is het jaarresultaat in 2018 gedaald, bij 11 instellingen is het toegenomen. De daling van het jaarresultaat heeft zich voorgedaan bij alle mbo-niveaus, leerwegen en sectoren, en tevens bij alle studentcategorieën (zoals naar geslacht, etnische groep en vooropleiding in het vo).

Uit data-analyses komen geen bijzonderheden – extreme scores, sterk gestegen aantal instellingsswitchers, verschuivingen in de samenstelling van de studentenpopulatie – naar voren die de daling van het jaarresultaat in 2018 kunnen verklaren.

Diplomaresultaat, startersresultaat en passend diploma

Uit de rapportages van de afgelopen jaren blijkt dat de scorepatronen voor diplomaresultaat sterk verwant zijn aan die van jaarresultaat. Dit is ook in 2018 het geval. Net als het jaarresultaat is het diplomaresultaat in 2018 gedaald, van 73,7 procent naar 71,8 procent.

Het startersresultaat van eerstejaars studenten in het mbo bedraagt in 2018 84,2 procent, met andere woorden: 84,2 procent van de eerstejaars in 2017 studeert in 2018 nog bij dezelfde mbo-school of heeft de school met een diploma verlaten. Dat is een half procent minder dan in 2017.

Ook de nieuwe indicator passend diploma volgt het scorepatroon van de diplomagerichte indicatoren; in 2018 is sprake van een lichte daling. Van invloed op de score van deze indicator zijn zowel het behalen van een diploma als de hoogte van dat diploma (in relatie tot de vooropleiding). Afgaande op de scorepatronen weegt het behalen van het diploma hierin het zwaarst. Als we de scores voor diplomaresultaat en passend diploma combineren ontstaat het volgende beeld: in 2018 (schooljaar 2017/18) heeft 71,8 procent van de instellingsverlaters een diploma behaald (diplomaresultaat): 60,8 procent met een diploma-niveau dat passend wordt geacht voor hun vooropleiding (passend diploma), en 11 procent met een diploma op een lager niveau dan passend wordt geacht.

Passende plaatsing, kwalificatiewinst, opstroom en doorstroom mbo-hbo

In tegenstelling tot de scores voor jaar-, diploma- en startersresultaat en passend diploma zijn die voor passende plaatsing en kwalificatiewinst in 2018 gestegen: eerstejaars stromen in op een hoger mbo-niveau en gediplomeerde uitstromers halen een hoger diplomaniveau (beide in relatie tot hun vooropleiding). Analyses wijzen erop dat plaatsing op een hoog niveau relatief vaak gepaard gaat met een hoog diplomaniveau, maar niet de kans vergroot op het halen van een diploma als zodanig².

Het percentage doorstromers naar het hbo heeft zich na de vrij scherpe daling in 2015 (schooljaar 2014/15) in 2016 enigszins hersteld en daalt daarna weer licht tot 35,7 procent in 2018. Ook de opstroom binnen het mbo is in 2018 iets afgenomen.

2 Zie bijlage 5 voor de statistische verbanden tussen de indicatoren voor studiesucces.

1 Inleiding

In 2006 verscheen de eerste sectorrapportage³ van de benchmark MBO, bouwsteen studiesucces. Hierin konden mbo-instellingen hun prestaties op het gebied van studiesucces vergelijken met die van de mbo-sector. Tot en met 2012 werden deze prestaties uitgedrukt in jaarresultaat en diplomaresultaat. In de jaren daarna zijn aanvullende indicatoren voor studiesucces in de benchmark opgenomen, waardoor een breder en evenwichtiger beeld van de prestaties van de scholen ontstond. Het primaire doel is echter vanaf de start onveranderd: het aanreiken van gegevens over studiesucces aan de hand waarvan onderwijsinstellingen kunnen zien waar zij hun prestaties kunnen verbeteren.

In deze sectorrapportage ligt het accent op het mbo als geheel. Naast deze overkoepelende sectorrapportage omvat de benchmark mbo, bouwsteen studiesucces voor de afzonderlijke mbo-instellingen nog de volgende bestanddelen: een instellingsrapport waarin instellings-specifieke gegevens over studiesucces kunnen worden vergeleken met die van het mbo als geheel, een excel-bestand waarin de scores op de indicatoren voor studiesucces per beroepsopleiding worden weergegeven, en een interactieve portal waarin instellingen hun studiesucces kunnen vergelijken met dat van andere mbo-instellingen.

De benchmark mbo, bouwsteen studiesucces is in opdracht en onder regie van de MBO Raad uitgevoerd door KBA Nijmegen. De cijfers zijn ontleend aan databestanden van DUO.

1.1 INDICATOREN VOOR STUDIESUCCES

Bij de start van de benchmark 2017 is besloten om ten aanzien van de indicatoren voor studiesucces aan te sluiten bij de nieuwe indicatoren die de inspectie heeft ontwikkeld. In 2017 zijn de indicatoren 'startersresultaat' (gelijk aan de benchmark-indicator 'succes eerstejaars') en 'passende plaatsing' in de benchmark opgenomen. Dit jaar worden hier de indicatoren 'passend diploma' en 'opstroom' aan toegevoegd. Dit betekent dat de volgende acht indicatoren voor studiesucces in deze rapportage aan bod komen:

1. jaarresultaat;
2. diplomaresultaat;
3. startersresultaat;
4. passende plaatsing;
5. passend diploma;
6. opstroom;
7. kwalificatiewinst;
8. doorstroom mbo-hbo.

Onderstaand worden de indicatoren kort geïntroduceerd. In de hoofdstukken 3 t/m 8 worden ze uitgebreider toegelicht en worden de prestaties van de mbo-sector aan de hand van deze indicatoren beschreven.

Alle indicatoren zijn in eerste instantie berekend op het niveau van de afzonderlijke instellingen. De scores op sectorniveau (mbo als geheel) zijn een gewogen gemiddelde van de scores op instellingniveau.

1. Jaarresultaat

Jaarresultaat staat voor wat het mbo per jaar aan gediplomeerden realiseert. Het gaat daarbij om het totale aantal gediplomeerden, zowel instellingsverlaters als gediplomeerden die in hun instelling verder gaan met een mbo-opleiding. In het jaarresultaat tellen alleen diploma's mee die zijn behaald in het teljaar. Het jaarresultaat wordt uitgedrukt in het percentage gediplomeerden op het totaal aantal gediplomeerden plus het aantal ongediplomeerde instellingsverlaters.

3 De eerste rapportage in 2006 bevatte gegevens over studiesucces en over financiële prestatie. In de jaren daarna zijn dit twee afzonderlijke bouwstenen van de Benchmark MBO geworden.

2. Diplomaresultaat

Diplomaresultaat staat voor het aandeel mbo-studenten dat het mbo met een diploma verlaat. Het diplomaresultaat wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een mbo-diploma op het totale aantal instellingsverlaters. Het diploma kan zijn behaald in het teljaar of in voorgaande jaren; er wordt maximaal 6 jaar teruggekeken of een instellingsverlater in de instelling een diploma heeft behaald.

3. Startersresultaat

Startersresultaat (voorheen succes eerstejaars) is de spiegel van uitval eerstejaars. Voor studenten die per 1 oktober van een teljaar zijn ingestroomd is de bestemming een jaar later nagegaan: zijn zij nog in opleiding bij dezelfde instelling, uitgestroomd met een diploma of uitgevallen zonder diploma? De opgetelde percentages voor 'nog in opleiding' en 'uitgestroomd met diploma' vormen samen de score voor 'startersresultaat'.

4. Passende plaatsing

Deze door de onderwijsinspectie ontwikkelde indicator geeft aan of de plaatsing van de eerstejaars op een mbo-niveau overeenkomt met wat passend wordt geacht op basis van de vooropleiding. Er zijn drie mogelijkheden: plaatsing op niveau, plaatsing boven niveau en plaatsing onder niveau. De opgetelde percentages voor 'op' en 'boven' niveau vormen samen de score voor 'passende plaatsing'. Bij de normering worden de vooropleiding in het vo, eerder in het mbo behaalde diploma's en de leeftijd van de instrumers betrokken.

5. Passend diploma

Waar 'passende plaatsing' betrekking heeft op het instroomniveau van studenten, gaat 'passend diploma' over het niveau van uitstroom: de indicator geeft aan of bij instellingsverlaters het niveau van het diploma passend wordt geacht bij de vooropleiding. Ook hier zijn er drie mogelijkheden: diplomering op, boven of onder niveau. De opgetelde percentages voor 'op' en 'boven' niveau vormen samen de score voor 'passend diploma'. Ook ongediplomeerde instellingsverlaters worden in deze indicator betrokken; zij vallen in de categorie 'onder niveau'.

6. Opstroom

Opstroom wordt berekend over de doorstroompopulatie. Er is sprake van opstroom als een student die in het mbo is ingeschreven op niveau 2 of 3, in het volgende jaar op een hoger mbo-niveau in dezelfde instelling is ingeschreven.

7. Kwalificatiewinst

Kwalificatiewinst heeft betrekking op het verschil tussen het behaalde diplomaniveau in het mbo en het niveau van vooropleiding in het vo. In tegenstelling tot 'passend diploma' bestaat de populatie voor 'kwalificatiewinst' alleen uit *gediplomeerde* instellingsverlaters in een teljaar. De indicator wordt uitgedrukt in het percentage dat een diploma heeft behaald op minimaal het niveau dat op basis van de vooropleiding kan worden verwacht.

8. Doorstroom mbo-hbo

De doelgroep voor de indicator 'doorstroom mbo-hbo' bestaat uit gediplomeerden op niveau 4. De indicator wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een diploma op niveau 4 die op 1 oktober van het volgende teljaar staan ingeschreven in het hbo.

Andere definitie van indicatoren

Bij de benchmark 2018 is sprake van een wijziging in de definitie van de indicatoren:

- Studenten in de entreeopleiding worden niet meer meegenomen bij de berekening van de scores van de indicatoren, en diploma's op niveau 1 worden niet meer meegerekend. Dit geldt voor de indicatoren die de inspectie hanteert (1 t/m 6).
- Bij diplomaresultaat, passend diploma en kwalificatiewinst wordt maximaal 6 jaar teruggekeken of een schoolverlater binnen de school een diploma heeft behaald. Voorheen gebeurde dit 'onbeperkt'.

De aangepaste definitie is behalve voor 2018 (schooljaar 2017/18) ook toegepast voor 2017 en 2016. Voor deze drie jaren zijn de scores onderling volledig vergelijkbaar. De scores voor eerdere jaren blijven gebaseerd op de oude definitie en zijn daardoor niet optimaal vergelijkbaar met die van 2016 en later. In overzichten die de ontwikkeling van de indicator in beeld brengen worden om deze reden alleen de scores van de drie meest recente jaren getoond.

Gebruikte databestanden

De analyses zijn gebaseerd op cijfers die zijn ontleend aan databestanden van DUO. De cijfers in deze rapportage hebben betrekking op het jaar 2018 (het schooljaar 2017/18).

De gegevens over 2018 zijn gebaseerd op de BRON-foto van november 2018 (vóór de accountantscontrole) en hebben dus de status 'voorlopig'. De populatiegegevens (studentenaantallen) over 2018 zullen in de volgende benchmarkrapportage worden geactualiseerd. In de prak-

tijk leverde dit in de afgelopen jaren slechts beperkte wijzigingen op.

Voor de indicator doorstroom mbo-hbo kunnen de cijfers vooralsnog niet worden uitgesplitst naar studentkenmerken. Dit heeft te maken met beperkingen in het voor deze indicator beschikbare databestand.

1.2 LEESWIJZER

In dit rapport worden gegevens over deelname en studieresultaten in het mbo gepresenteerd op het niveau van de mbo-sector als geheel, dat wil zeggen ongeacht de onderwijsinstelling waar studenten zijn ingeschreven. Om het mogelijk te maken gegevens op instellingsniveau te spiegelen ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de mbo-sector als geheel zijn daarnaast in bijlage 1 en bijlage 2 voor elk van de indicatoren de scores van afzonderlijke instellingen weergegeven. Meer gedetailleerde gegevens op het niveau van individuele instellingen zijn gepresenteerd in afzonderlijke instellingsspecifieke rapportages. *Hoofdstuk 2* betreft gegevens over de deelname aan het mbo. De studentenpopulatie wordt beschreven aan de

hand van opleidingskenmerken (niveau, opleidingssector, leerweg) en studentkenmerken (geslacht, leeftijd, etniciteit, vooropleiding).

Hoofdstuk 3 bevat gegevens over het jaarresultaat, uitgesplitst naar opleidings- en studentkenmerken. Vanwege de beleidsrelevantie van cijfers over jaarresultaat is deze indicator het meest uitgebreid beschreven.

In de *hoofdstukken 4 t/m 10* komen de overige indicatoren aan bod:

- diplomaresultaat (hoofdstuk 4);
- succes eerstejaars (hoofdstuk 5);
- passende plaatsing (hoofdstuk 6);
- passend diploma (hoofdstuk 7);
- opstroom (hoofdstuk 8);
- kwalificatiewinst (hoofdstuk 9);
- doorstroom mbo-hbo (hoofdstuk 10).

Bijlage 1 bevat een overzicht van het jaarresultaat voor afzonderlijke mbo-instellingen in 2015 t/m 2018. *Bijlage 2* bevat de scores voor alle indicatoren voor de afzonderlijke mbo-instellingen in 2018. *Bijlage 3 en Bijlage 4* bevatten achtergrondgegevens over de studentenpopulatie in het mbo. *Bijlage 5* toont de statistische samenhang tussen de indicatoren voor studiesucces.

2 Samenstelling van de studentenpopulatie in het mbo

Dit hoofdstuk biedt een doorkijk in de samenstelling van de gehele studentenpopulatie in het mbo, dat wil zeggen ongeacht de onderwijsinstelling. Tevens wordt de ontwikkeling daarin over de afgelopen jaren weergegeven. Het hoofdstuk dient enerzijds voor een goed begrip van de eigenheid van het mbo als onderwijssector, en anderzijds als achtergrond bij de interpretatie van de in volgende hoofdstukken gepresenteerde cijfers over studieresultaten.

2.1 OMVANG VAN DE SECTOR

Na eerdere jaren van forse groei is tussen 2011 en 2015 sprake geweest van een daling van het aantal studenten in het mbo. In 2016 was weer sprake van een lichte stijging, en dit zette zich in 2017 en 2018 door. Per 1-10-2018 telde het mbo in totaal 507.914 studenten⁴, een stijging van ongeveer 11.000 (2,2 procent) in vergelijking met een jaar eerder. In de volgende paragrafen wordt uiteengezet bij welke student- en opleidingscategorieën (meer of minder) sprake is van een toename.

Overzicht 2.1 laat zien dat roc's verreweg de meeste studenten bergen, gevolgd door vakinstellingen en aoc's⁵. De toename van het aantal studenten in 2018 komt voor rekening van de roc's (+2,8%); bij aoc's daalde dit aantal (-3,9%) en ook bij vakinstellingen is in 2018 sprake van een lichte daling (-1,3%).

4 Het aantal van 507.914 mbo-studenten in 2018 is gebaseerd op de BRON-foto van november 2018 en heeft de status 'voorlopig'. Bij de definitieve versie van dit bestand kunnen nog correcties op dit aantal plaatsvinden.

5 De categorie 'overige' betreft een doveninstituut met in 2018 slechts 1 mbo-student.

Overzicht 2.1 – Aantal studenten per soort instelling van 1-10-2015 t/m 1-10-2018

	2015	2016	2017	2018
roc's	430.750	437.936	444.295	456.851
aoc's	25.648	25.774	24.348	23.430
vakinstellingen	27.798	28.519	27.979	27.632
overige	12	5	4	1
Totaal	484.208	492.234	496.626	507.914

2.2 OPLEIDINGSKENMERKEN

Per 1-10-2018 is ruim de helft van de studenten ingeschreven in een opleiding op *niveau 4* (zie overzicht 2.2). Een kwart volgt een opleiding op niveau 3 en 17 procent op niveau 2. Niveau 1 (entree) bevat met 3 procent veruit de kleinste groep.

Wat *leerweg* betreft volgt ongeveer drie kwart van de studenten een opleiding in de bol-voltime en een kwart volgt een opleiding in de bbl. De deeltijd-bol kent in 2018 voor het eerst geen enkele deelnemer meer.

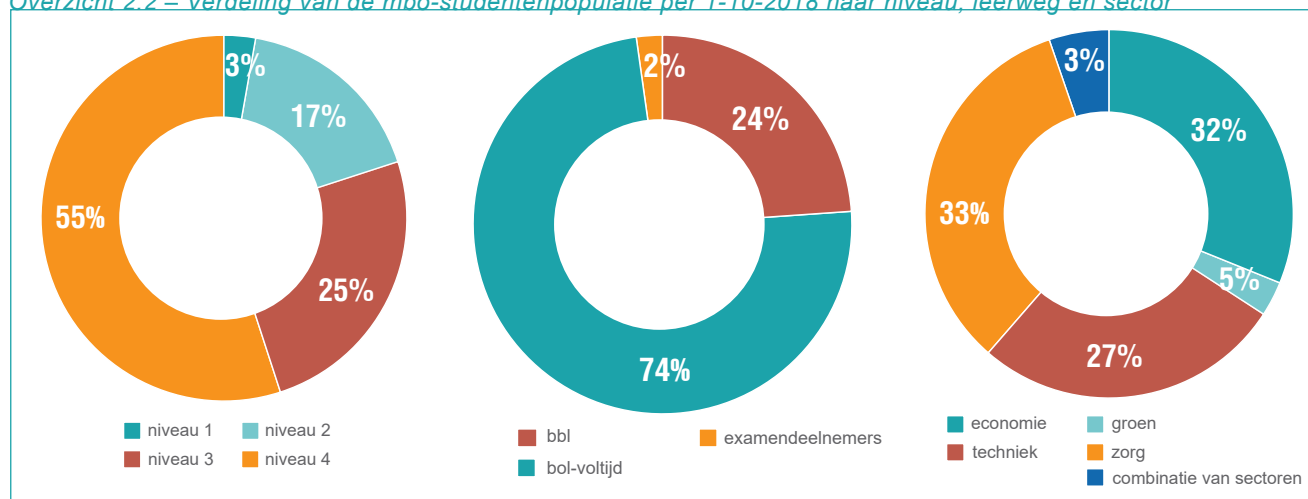
De *sectoren* zorg en welzijn (33%) en economie (32%) zijn de grootste opleidingssectoren, gevolgd door techniek (27%). De sector groen omvat 5 procent van de studenten.

Overzicht 2.3 presenteert de studentenpopulatie op vier meetmomenten en voor verschillende opleidingsvarianten: per niveau, leerweg en opleidingssector.

Opleidingsniveau

In de periode 2011-2015, toen het totaal aantal mbo-studenten met ongeveer 50.000 daalde, bleef het aantal studenten op niveau 4 tegen de trend in groeien. In de jaren 2016 tot en met 2018 is dat niet anders. Het *aandeel* studenten op niveau 4 neemt elk jaar verder toe, tot 55 procent in 2018. Dit ging tot en met 2016 vooral ten koste van het aandeel niveau 2 studenten maar, zoals overzicht 2.3 laat zien, de laatste jaren juist meer van niveau 3. Zowel het aandeel als het absolute aantal studenten op niveau 3 is vanaf 2017 gedaald. Het aantal studenten in de entree-opleiding neemt vanaf 2017 juist weer toe, tot 16.500 in 2018.

Overzicht 2.2 – Verdeling van de mbo-studentenpopulatie per 1-10-2018 naar niveau, leerweg en sector

Overzicht 2.3 – Studentenpopulatie van 1-10-2015 t/m 1-10-2018 per niveau, leerweg en opleidingssector

	2015		2016		2017		2018	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Niveau								
entree	13.251	3	13.191	3	14.627	3	16.522	3
niveau 2	91.107	19	87.076	18	85.444	17	86.261	17
niveau 3	130.647	27	131.111	27	129.736	26	126.500	25
niveau 4	249.203	51	260.856	53	266.819	54	278.631	55
Totaal (=100%)	484.208	100	492.234	100	496.626	100	507.914	100
Opleidingssector								
economie	162.095	33	164.479	33	162.533	33	163.015	32
groen	25.885	5	25.647	5	24.212	5	23.610	5
techniek	136.105	28	135.137	27	134.916	27	136.861	27
zorg en welzijn	151.443	31	154.930	31	159.857	32	166.844	33
combinatie van sectoren	8.680	2	12.041	2	15.108	3	17.584	3
Totaal (=100%)	484.208	100	492.234	100	496.626	100	507.914	100
Leerweg								
bbl	97.811	20	101.808	21	107.936	22	121.544	24
bol-deeltijd	235	0	25	0	2	0	0	0
bol-voltijd	377.859	78	381.596	78	379.282	76	376.770	74
examendeelnemer ¹	8.303	2	8.805	2	9.406	2	9.600	2
Totaal (=100%)	484.208	100	492.234	100	496.626	100	507.914	100

¹ Dit vormt een aparte categorie, en is uiteraard in de praktijk geen 'leerweg'.

Opleidingssector

Tussen 2015 en 2018 is het aantal mbo-studenten in de sector zorg en welzijn het hardst gestegen en in 2018 is dit voor het eerst met bijna 167.000 studenten de grootste sector (33%). De omvang van de sectoren economie (in 2018 163.000 studenten), techniek (137.000) en groen (24.000) is de afgelopen jaren vrij constant. De aantallen studenten in de 'combinatie van sectoren' zijn per jaar moeilijk vergelijkbaar als gevolg van wijzigingen in de toedeling van opleidingen naar sectoren in de gehanteerde DUO-bestanden.

Leerweg

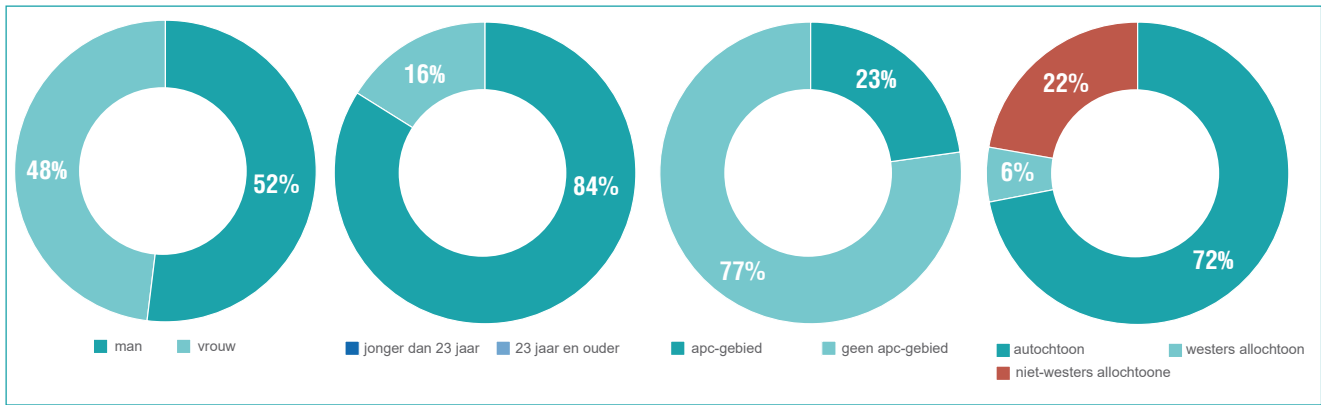
Tijdens de economische crisis zijn de verhoudingen tussen de leerwegen aanzienlijk gewijzigd. Het aandeel van de bbl is tussen 2008 en 2015 afgenomen van 33 procent naar 20 procent; het aandeel van de bol steeg in die periode van 63 procent naar 78 procent. Dit is volgens verwachting: in tijden van economische teruggang en een gebrek aan leerarbeidsplaatsen neemt de instroom in de bbl af ten gunste van de bol (bol en bbl als communicerende vaten).

Daarbij moet worden aangetekend dat in die periode de groei van de bol de krimp van de bbl slechts gedeeltelijk kon compenseren.

In 2015 zwakte het tempo van de daling van de bbl af en in 2016 en 2017 laten een lichte toename zien. In 2018 is de groei van de bbl forser: er zijn dan 121.500 studenten, dat is 13.500 studenten meer (+12,5%) dan in 2017. Ondanks het herstel van de economie zit de bbl echter nog lang niet op het niveau van voor de crisis. In vergelijking met 2008 ligt het aantal bbl-studenten in 2018 nog zo'n 40 procent lager. Wel is het zo dat de stijging van het totale aantal mbo-studenten in 2018 uitsluitend te danken is aan de groei van de bbl-populatie; het aantal bol-studenten nam in 2017 en 2018 licht af, na jaren van groei in voorgaande jaren.

De deeltijd-bol, die sinds het schooljaar 2014/15 niet meer wordt bekostigd, is nadien snel in omvang gekrompen en telt in 2018 voor het eerst geen enkele student meer. Het aantal examendeelnemers is in 2018 ongeveer gelijk gebleven.

Overzicht 2.4 – Verdeling van de mbo-studentenpopulatie per 1-10-2018 naar geslacht, leeftijd, etniciteit en apc-gebied⁶

2.3 STUDENTKENMERKEN

In overzicht 2.4 is de verdeling van de mbo-studentenpopulatie per 1 oktober 2018 weergegeven naar geslacht, leeftijd, etniciteit en het al dan niet woonachtig zijn in een armoedeprobleemcumulatiegebied (apc-gebied).

Overzicht 2.5 geeft voor de periode 2015 - 2018 de verdeling van de mbo-studentenpopulatie weer naar persoonskenmerken. Wat betreft *geslacht* en het *wonen in een apc-gebied* blijft de verdeling in deze periode nagenoeg gelijk. Ten aanzien van *etnische categorie* zien we wel een lichte verschuiving. Het aantal studenten uit niet-westerse landen

Overzicht 2.5 – Studentenpopulatie van 1-10-2015 t/m 1-10-2018 naar geslacht, leeftijdscategorie, etnische categorie en apc-gebied

	2015		2016		2017		2018	
	aantal	%	aantal	%	Aantal	%	aantal	%
Geslacht								
man	253.218	52	257.572	52	259.754	52	265.070	52
vrouw	230.989	48	234.662	48	236.872	48	242.844	48
onbekend	1	0	0	0	0	0	0	0
Totaal (=100%)	484.208	100	492.234	100	496.626	100	507.914	100
Leeftijdscategorie								
jonger dan 23 jaar	412.621	85	418.954	85	421.476	85	426.179	84
23 jaar of ouder	71.587	15	73.280	15	75.150	15	81.735	16
Totaal (=100%)	484.208	100	492.234	100	496.626	100	507.914	100
Etnische categorie								
autochtoon	355.955	74	362.720	74	362.626	73	366.672	72
westers allochtoon	28.554	6	28.450	6	28.770	6	29.071	6
niet-westers allochtoon	99.233	20	100.786	20	104.999	21	111.913	22
onbekend	466	0	278	0	231	0	258	0
Totaal (=100%)	484.208	100	492.234	100	496.626	100	507.914	100
Apc-gebied								
apc-gebied	109.872	23	112.102	23	112.998	23	115.371	23
geen apc-gebied	374.336	77	380.132	77	383.628	77	392.543	77
Totaal (=100%)	484.208	100	492.234	100	496.626	100	507.914	100

⁶ Een armoedeprobleemcumulatiegebied (apc-gebied) is een postcodegebied waarin het percentage huishoudens met een laag inkomen, het percentage huishoudens met een uitkering én het percentage niet-westerse allochtonen hoger is dan in 80 procent van alle postcodegebieden in Nederland.

neemt vanaf 2017 sterker toe dan het aantal autochtone studenten. Dit wordt, in het bijzonder in de entree, deels verklaard door een toegenomen instroom van statushouders⁷. Door het herstel van de bbl vanaf 2016 is ook het aantal oudere mbo-studenten (23 jaar en ouder) iets toegenomen.

Instroom in 2015-2018

Overzicht 2.6 gaat wat gedetailleerder in op de verdeling naar leerweg, nu vanuit het perspectief van de *instroom* in de mbo-instellingen tussen 2015 en 2018. Tussen 2015 en

2017 neemt de instroom in de bbl licht toe. In 2018 groeit de instroom in de bbl duidelijk harder (+18,2%) dan in de bol (+1,4%), daardoor stijgt het aandeel van de bbl in de instroom van 22 procent naar 25 procent in 2018.

Omdat in de bbl relatief veel oudere studenten instromen (de helft van hen is 23 jaar of ouder), zien we de groei van de bbl ook terug in de leeftijdsverdeling van de instromers (zie overzicht 2.7). Het percentage oudere instromers is in 2018 toegenomen, ten koste van de groep onder 18 jaar.

Overzicht 2.6 – Instroom van 1-10-2015 t/m 1-10-2018 per leerweg

	2015		2016		2017		2018	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
bbl	33.390	21	34.927	21	36.497	22	43.157	25
bol voltijd	129.103	79	130.131	79	131.127	78	132.945	75
Totale instroom¹	162.493	100	165.058	100	167.624	100	176.102	100

¹ Dit is exclusief instroom van examendeelnemers

Overzicht 2.7 – Instroom van 1-10-2015 t/m 1-10-2018 naar leeftijdsklasse

	2015		2016		2017		2018	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Leeftijdsklasse								
jonger dan 18 jaar	101.973	62	104.783	63	106.804	63	107.183	60
18-22 jaar	40.779	25	40.155	24	39.894	24	43.721	25
23-30 jaar	10.792	7	10.523	6	10.273	6	12.071	7
31-40 jaar	4.161	3	4.573	3	5.409	3	6.734	4
ouder dan 40 jaar	6.426	4	6.705	4	7.214	4	8.255	5
Totaal	164.131	100	166.739	100	169.594	100	177.964	100

Overzicht 2.8 – Hoogste vooropleiding voortgezet onderwijs van 1-10-2015 t/m 1-10-2018

	2015		2016		2017		2018	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
praktijkonderwijs	10.374	2	11.170	2	12.359	2	13.473	3
vmbo zonder diploma	32.752	7	31.996	7	32.479	7	33.628	7
havo/vwo zonder diploma	15.707	3	14.875	3	14.227	3	14.195	3
vmbo BB met diploma	84.227	17	85.626	17	86.934	18	86.835	17
vmbo KB met diploma	108.975	23	112.985	23	116.530	23	119.568	24
vmbo GL met diploma	24.078	5	24.474	5	24.203	5	24.703	5
vmbo TL met diploma	152.600	32	156.965	32	157.260	32	160.251	32
havo/vwo met diploma	20.089	4	19.266	4	18.115	4	18.231	4
vooropleiding vo onbekend	35.406	7	34.877	7	34.519	7	37.030	7
Totaal	484.208	100	492.234	100	496.626	100	507.914	100

⁷ <https://longreads.cbs.nl/asielenintegratie-2019/statushouders-huisvesting-en-integratie/>

Overzicht 2.9 – Studenten met en zonder lwoo in het vo van 1-10-2015 t/m 1-10-2018

	2015		2016		2017		2018	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
lwoo	97.049	20	100.919	21	103.418	21	103.507	20
geen lwoo	351.753	73	356.438	72	358.689	72	367.377	72
vooropleiding vo onbekend	35.406	7	34.877	7	34.519	7	37.030	7
Totaal	484.208	100	492.234	100	496.626	100	507.914	100

2.4 VOOROPLEIDINGSCATEGORIEËN

In deze paragraaf gaan we in op de vooropleiding die de mbo-studenten in het voortgezet onderwijs hebben gevolgd. De gegevens hierover zijn ontleend aan BRON-vo en betreffen steeds de *hoogste* vooropleiding in het vo.

Overzicht 2.8 toont de verdeling van de mbo-studenten over de vooropleidingscategorieën⁸. De meeste mbo-studenten hebben een diploma van een vmbo-opleiding behaald, waarbij vmbo theoretische leerweg de grootste groep vormt; in 2018 heeft 32 procent van de studenten een vmbo TL diploma op zak. Tien procent van de studenten (7 procent vmbo en 3 procent havo/vwo) heeft geen diploma van het voortgezet onderwijs. In 2018 zijn ongeveer 13.500 mbo-studenten afkomstig uit het praktijkonderwijs. Dit aantal groeit sinds 2016 elk jaar met ongeveer 1.000 studenten daarmee iets harder dan gemiddeld. In absolute zin is de groep studenten met als vooropleiding vmbo kaderberoepsgerichte leerweg sinds 2015 het sterkst gegroeid, met bijna 11.000.

De categorie 'vooropleiding onbekend'

Van de 507.914 studenten in het mbo per 1-10-2018 is van 470.884 (93 procent) de vooropleiding bekend en van 37.030 (7 procent) niet. Deze studenten komen niet voor in de BRON-vo bestanden van de afgelopen jaren. Omdat elk jaar een nieuw BRON-vo bestand wordt toegevoegd, neemt deze categorie langzaam in aantal af. In 2018 is echter sprake van een toename. Dit is het gevolg van het herstel van de bbl, de leerweg waarvoor vooral oudere studenten kiezen die langer geleden het vo hebben verlaten. Mbo-studenten van wie de vooropleiding onbekend

is, zijn in overgrote meerderheid 23 jaar of ouder, en zij volgen meestal de beroepsbegeleidende leerweg. Bij de overige mbo-studenten liggen de verhoudingen andersom. Daarnaast blijkt dat de groep 'vooropleiding onbekend' naar verhouding vaak een opleiding volgt op niveau 1, 2 en 3, en minder vaak op niveau 4. Dit doet vermoeden dat het feitelijk vooropleidingsniveau van deze groep gemiddeld lager is dan van de gehele mbo-studentenpopulatie. Gelet op hun leeftijd en op de leerweg die zij in meerderheid volgen, kan er van uit worden gegaan dat de categorie 'vooropleiding onbekend' vooral bestaat uit werkenden, werkzoekenden, herintreders en/of zij-instromers die een mbo-opleiding volgen.

Leerwegondersteunend onderwijs

Een vo-leerling kan leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) volgen als hij of zij extra ondersteuning nodig heeft om een diploma te halen. Dat kan in elk van de vier leerwegen van het vmbo; voor havo- of vwo-leerlingen bestaat deze mogelijkheid niet.

Van ruim 100.000 mbo-studenten is bekend dat zij in het vmbo leerwegondersteunend onderwijs hebben gevolgd. Dit is 20 procent van alle mbo-studenten per 1 oktober 2018 (zie overzicht 2.9)⁹. Tussen 2008 en 2017 steeg de omvang van groep mbo-studenten met een lwoo-vooropleiding elk jaar licht, zowel in absolute als in relatieve zin. Het jaar 2018 laat een stabilisering van het aantal mbo-studenten afkomstig uit het lwoo zien, en voor het eerst sinds 2008 neemt het aandeel iets af.

Het aandeel lwoo-leerlingen loopt per vmbo-leerweg sterk uiteen, zo blijkt uit overzicht 2.10. Van de mbo-studenten met een vooropleiding vmbo basisberoepsgerichte leer-

8 Met ingang van de benchmark 2016 zijn enkele veranderingen doorgevoerd in de indeling van studenten naar vooropleidingscategorie vo. Hiertoe hebben OCW/DUO, MBO Raad en Inspectie besloten om de vooropleidingscategorieën nader op elkaar af te stemmen. De belangrijkste verandering is dat de studenten die als vooropleiding het vroegere vbo hebben gevolgd (en daar een diploma hebben behaald) zijn toegevoegd aan de categorie 'vmbo-K met diploma'. Dit is gebeurd met terugwerkende kracht, dus ook voor de voorgaande jaren.

9 Als we alleen kijken naar mbo-studenten met een vmbo-vooropleiding, is het aandeel lwoo groter, nl. 24 procent.

weg heeft meer dan zestig procent lwoo gevolgd. Bij de gemengde en de theoretische leerweg ligt dit aandeel op negen procent (ongediplomeerde vmbo'ers) of lager (gediplomeerde vmbo'ers). Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg zit hier met een kwart van de studenten tussenin. Onder ongediplomeerde vmbo'ers – vmbo KB uitgezonderd – bevinden zich naar verhouding meer lwoo-leerlingen dan onder gediplomeerde vmbo'ers.

Overzicht 2.10 – Lwoo naar vmbo-categorie per 1-10-2018

	lwoo	geen lwoo	Totaal
	%	%	(=100%)
vmbo zonder diploma			
brugklas zonder diploma	30	70	12.862
vmbo BB zonder diploma	62	38	9.184
vmbo KB zonder diploma	24	76	5.292
vmbo GL zonder diploma	9	91	1.405
vmbo TL zonder diploma	9	91	4.885
vmbo met diploma			
vmbo BB met diploma	61	39	86.835
vmbo KB met diploma	26	74	119.568
vmbo GL met diploma	7	93	24.703
vmbo TL met diploma	4	96	160.251

Vooropleiding en opleidingsvarianten in het mbo

Hoe zijn mbo-studenten met een verschillende vo-vooropleiding gespreid over de verschillende opleidingsvarianten? Overzicht 2.11 laat dat zien. Het overzicht heeft betrekking op eerstejaars in de mbo-instellingen in 2018; studenten die na het vo eerst in een andere mbo-instelling een mbo-diploma hebben behaald zijn buiten beschouwing gelaten. Zoals te verwachten was, vindt instroom vanuit het *praktijkonderwijs* vooral plaats in de entree (90%) en voor bijna een op de tien in niveau 2.

Het afschaffen van de drempelloze instroom op niveau per 1 augustus 2014 is terug te zien in het percentage studenten *zonder vmbo-diploma* dat instroomt op niveau 2 of hoger. In 2013 ging het nog om 47 procent, een jaar later was dit gedaald tot 40 procent. Vanaf 2015 is dit percentage vrij stabiel gebleven, in 2018 gaat het om 38 procent. Het instroomniveau van studenten met vooropleiding *vmbo BB* is de afgelopen jaren weinig veranderd: zij starten in overgrote meerderheid (2018: 94 procent) op niveau 2. Heel anders ligt dit voor studenten met vooropleiding *vmbo KB*. In 2013 startte 20 procent van hen nog op niveau 2, 43 procent op niveau 3 en 36 procent op niveau 4. Overzicht 2.11 laat zien dat de verhoudingen vijf jaar later heel

Overzicht 2.11 – Instroom 2018 naar niveau, leerweg en sector - per vooropleidingscategorie (%)

	praktijk- onderwijs	vmbo zonder diploma	havo/ vwo zonder diploma	vmbo BB mét diploma	vmbo KB mét diploma	vmbo GL mét diploma	vmbo TL mét diploma	havo/ vwo met diploma
Niveau								
entree	90	62	1	0	0	0	0	0
niveau 2	9	23	4	94	9	3	3	8
niveau 3	0	6	9	5	41	15	10	17
niveau 4	0	9	86	1	50	81	87	75
Leerweg								
bbl	24	16	9	23	15	9	7	35
bol-voltime	59	80	91	77	84	91	93	64
examen-deelnemer	17	4	0	0	0	0	0	1
Opleidingssector								
economie	3	14	39	34	35	30	40	32
groen	1	2	6	7	6	13	5	8
techniek	4	10	25	28	27	27	25	31
zorg en welzijn	2	11	29	29	32	30	30	29
combinatie van sectoren	91	62	1	2	0	0	0	0
Totaal (= 100%)	3.321	10.693	4.967	21.656	34.378	7.722	49.029	6.916

anders liggen: nog slechts 9 procent stroomt in op niveau 2 en er stromen inmiddels meer vmbo KB gediplomeerden in op niveau 4 (50%) dan op niveau 3 (41%). Het is moeilijk om aan te geven in hoeverre het toelatingsrecht hierbij een rol speelt. Weliswaar startten vmbo KB gediplomeerden in 2018 in het mbo op een hoger niveau dan in 2017, maar deze trend was ook in voorgaande jaren al zichtbaar. Studenten met een diploma *vmbo GL of TL* en *ongediplomeerde havisten en vwo'ers* stromen voor meer dan 80 procent in op niveau 4. Bij *gediplomeerde havisten en vwo'ers* ligt dit percentage iets lager. Onder deze groep bevinden zich relatief veel oudere studenten die hun vo-diploma langer geleden hebben behaald en, zoals overzicht 2.11 laat zien, vaker instromen in de bbl.

Lwoo en opleidingsvarianten

Studenten die in het vmbo leerwegondersteunend onderwijs volgden, stromen in vergelijking met andere vmbo-studenten beduidend vaker in op niveau 2, en minder vaak in een opleiding op niveau 4. Naar leerweg en opleidingssector onderscheiden de lwoo-leerlingen zich in het eerste jaar van het mbo niet sterk van de studenten die in het vmbo geen lwoo hebben gevolgd.

Overzicht 2.12 – Instroom van vmbo'ers met en zonder lwoo in het mbo in 2018, naar niveau, leerweg en sector (%)

	vmbo met lwoo	vmbo zonder lwoo
	%	%
Niveau		
niveau 1	6	4
niveau 2	46	15
niveau 3	22	20
niveau 4	26	61
Leerweg		
bbl	22	17
bol-voltyd	77	82
examendeelnemer	1	0
Opleidingssector		
economie	30	35
groen	7	6
techniek	25	26
zorg en welzijn	31	29
combinatie van sectoren	7	5
Totaal (=100%)	32.888	108.648

3 Jaarresultaat

Dit hoofdstuk geeft een beeld van het studie-succes van het mbo, gemeten aan de indicator jaarresultaat.

Jaarresultaat staat voor wat het mbo per jaar aan gediplomeerden realiseert. Het gaat daarbij om het totaal aantal gediplomeerden, zowel gediplomeerde instellingsverlaters als gediplomeerden die in de instelling verder studeren. In het jaarresultaat tellen alleen diploma's mee die zijn behaald in het teljaar. Het jaarresultaat wordt uitgedrukt in het percentage gediplomeerden binnen de uitstroom en de gediplomeerde doorstroom.

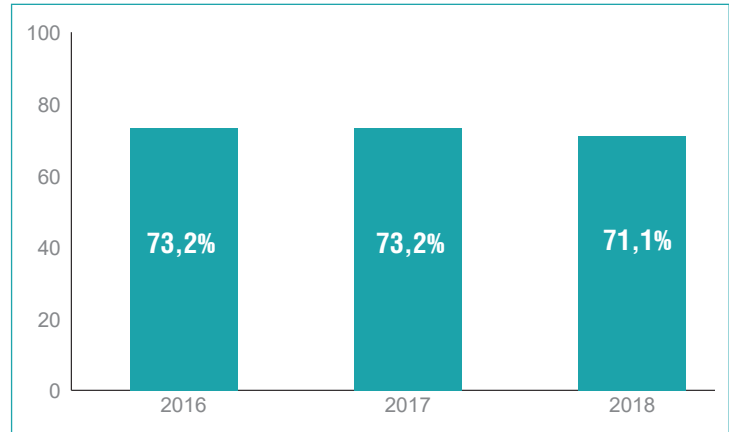
Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator jaarresultaat is online te vinden op <https://www.informatie-encyclopedie.nl/>.

In dit hoofdstuk wordt het jaarresultaat over 2018 (studiejaar 2017/18) en voorgaande jaren gepresenteerd, voor de mbo-sector als geheel en uitgesplitst naar opleidingskenmerken en studentkenmerken, inclusief (in een aparte paragraaf) vooropleiding.

3.1 JAARRESULTAAT: EEN OVERALL BEELD

Nadat het jaarresultaat in het mbo tussen 2008 en 2015 elk jaar is gestegen, in totaal met ruim 10 procent, was in 2016 sprake van een daling. Overzicht 3.1 laat zien dat het jaarresultaat in 2017 is gestabiliseerd maar in 2018 is gedaald met 2 procentpunt tot 71,1 procent.

Overzicht 3.1 – Jaarresultaat 2016 - 2018

Het gemiddelde jaarresultaat is bij elk van de drie soorten instellingen – roc's, aoc's en vakinstellingen – in 2018 gedaald. Hoewel de daling bij aoc's een fractie sterker was dan gemiddeld, is het jaarresultaat bij aoc's in 2018 nog steeds het hoogst met 76,0 procent.

Overzicht 3.2 – Jaarresultaat 2016 - 2018 per soort instelling

	jaarresultaat	jaarresultaat	jaarresultaat
	2016	2017	2018
	%	%	%
roc's	72,9%	72,7%	70,7%
aoc's	76,4%	78,9%	76,0%
vakinstellingen	74,3%	74,4%	72,5%

Dynamiek in de scores voor jaarresultaat

Beide bovenstaande overzichten hebben betrekking op het niveau de mbo-sector als geheel en op het niveau van de soorten instellingen (roc's, aoc's en vakinstellingen). Als we kijken naar de scores van de afzonderlijke mbo-instellingen, dan zien we een grotere variatie. In bijlage 1 is van elk van de mbo-instellingen het jaarresultaat tussen 2016 en 2018 weergegeven. Een nadere beschouwing en analyse van deze scores leidt tot de volgende bevindingen:

1. De verschillen tussen de mbo-instellingen zijn aanzienlijk:

- de scores voor jaarresultaat lopen in 2018 uiteen, van 62 procent tot 88 procent;
- bij 11 mbo-instellingen is het jaarresultaat het afgelopen jaar gestegen en bij 52 gedaald;

- in vergelijking met 2016 is in 2018 bij 13 mbo-instellingen het jaarresultaat gestegen, waarvan in 5 instellingen met meer dan 5 procent; bij 49 instellingen is het jaarresultaat in die periode gedaald, waarvan in 8 instellingen met meer dan 5 procent.
2. De verschillen tussen de mbo-instellingen worden niet groter of kleiner:
- de standaarddeviatie (maat voor de spreiding van scores) schommelt tussen 2014 en 2018 tussen 4,8 en 6,0 en komt in 2018 uit op 5,3. Er is geen duidelijk patroon in de ontwikkeling van deze spreidingsindicator.
3. Komt het plafond in zicht?
- bij 2 van de 10 mbo-instellingen die in 2016 het *hoogste* jaarresultaat behaalden, is dit in de periode 2016-2018 nog iets verder gestegen. De allerhoogste score voor jaarresultaat ligt al sinds 2012 op hetzelfde niveau, nl. 88 à 89 procent. Overigens hebben 6 van de 10 mbo-instellingen die in 2016 de *laagste* scores voor jaarresultaat behaalden, zich in de periode 2016-2018 verbeterd.

Instellingsverlaters en mbo-verlaters

In de berekening van het jaarresultaat ligt de focus op het niveau van de instelling: het aantal studenten dat in een teljaar een diploma in de instelling behaalt, wordt gedeeld door ditzelfde aantal *plus* het aantal studenten dat de instelling zonder diploma verlaat. Een deel van deze instellingsverlaters verlaat niet het mbo, maar vervolgt de schoolloopbaan in een andere mbo-instelling. Overzicht 3.3 laat zien hoe groot deze groep is. De categorie 'diploma

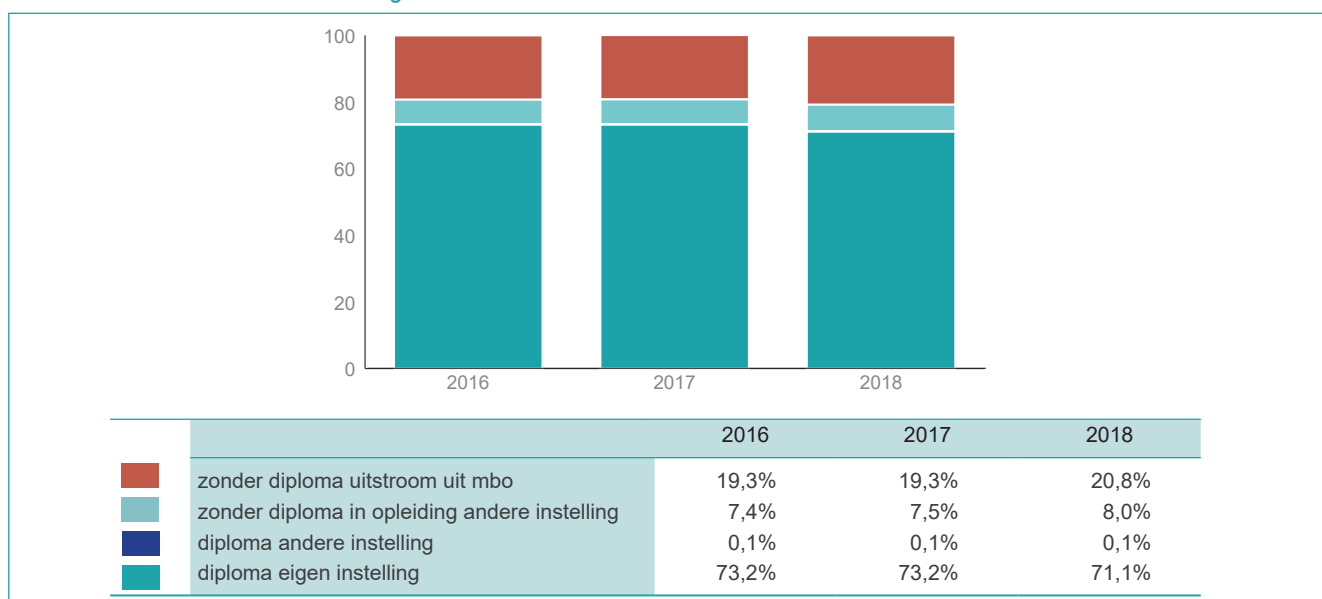
eigen instelling' komt overeen met de score van jaarresultaat: 71,1 procent in 2018. Van de overige 29 procent blijkt een deel – 8,0 procent van de populatie voor de indicator jaarresultaat – nog in het mbo te zitten, in een andere mbo-instelling. Dit zijn met andere woorden wel instellingsverlaters maar geen mbo-verlaters. Deze categorie is in 2018 in vergelijking met 2017 (toen 7,5%) iets gegroeid.

Dit betekent dat de daling van het jaarresultaat in 2018 met 2,1 procent voor een deel (0,5%) voor rekening komt van een toenemend aandeel studenten dat zonder diploma naar een andere mbo-instelling gaat (en dus wel in het mbo blijft). Voor de overige 1,6 procent betreft het een toename van het aandeel mbo-verlaters: van 19,3 naar 20,8 procent.

3.2 JAARRESULTAAT EN OPLEIDINGSKENMERKEN

Overzicht 3.4 laat zien wat in de periode 2016 - 2018 de succescijfers zijn voor diverse opleidingsvarianten, naar opleidingssector, niveau en leerweg. De cijfers voor de opleidingssectoren bevestigen de uitkomst van overzicht 3.2: in de sector groen (komt nagenoeg overeen met aoc's) is het jaarresultaat in 2018 het hoogst. Verder zien we dat de daling van het jaarresultaat in 2018 zich over de hele linie voordoet: bij elk van de opleidingssectoren, opleidingsniveaus en leerwegen. De verhoudingen blijven daarbij ongewijzigd. Zo ligt in het jaarresultaat voor bbl-studenten, net als in voorgaande jaren, enkele procenten hoger dan voor bol-studenten.

Overzicht 3.3 – Succes / bestemming studenten 2016 – 2018

Overzicht 3.4 – Jaarresultaat 2016 - 2018 per opleidingsvariant

	jaarresultaat	jaarresultaat	jaarresultaat
	2016	2017	2018
	%	%	%
Opleidingssector			
economie	71,9	71,3	68,3
groen	76,6	79,0	76,1
techniek	73,5	74,4	72,3
zorg en welzijn	74,5	73,4	72,4
Niveau			
niveau 2	73,2	72,2	70,3
niveau 3	72,3	71,6	69,9
niveau 4	73,7	74,7	72,3
Leerweg			
bbl	74,6	74,6	71,4
bol-voltijd	71,1	71,0	69,2

3.3 JAARRESULTAAT EN STUDENTKENMERKEN

Het jaarresultaat in 2016 tot en met 2018 is in overzicht 3.5 weergegeven naar geslacht, leeftijd en etnische categorie. Het onderscheid naar studentkenmerken laat hetzelfde patroon zien als het onderscheid naar opleidingskenmerken in overzicht 3.4: bij elk van de studentcategorieën is in 2018 sprake van een lager jaarresultaat dan in 2017. De verhoudingen tussen de studentcategorieën onderling zijn de afgelopen jaren niet gewijzigd:

- Vrouwelijke studenten zijn succesvoller dan mannelijke, het verschil bedraagt in 2018 zeven procentpunt.
- Oudere studenten (vanaf 23 jaar) zijn iets succesvoller dan jongere.
- Het studiesucces varieert per etnische categorie: voor autochtone studenten bedraagt het jaarresultaat 74,4 procent, 13 procent hoger dan voor niet-westerse allochtonen. Het jaarresultaat voor westerse allochtonen ligt hier tussen in met 66,2 procent.
- Het jaarresultaat voor studenten die in een armoede-probleemcumulatiegebied (apc-gebied) wonen ligt de afgelopen jaren steeds 9 à 10 procent lager dan voor studenten die niet in een apc-gebied wonen.

Overzicht 3.5 – Jaarresultaat 2016 - 2018 per studentcategorie

	jaarresultaat	jaarresultaat	jaarresultaat
	2016	2017	2018
	%	%	%
Geslacht			
man	70,3	70,5	67,8
vrouw	76,3	76,1	74,7
Leeftijdscategorie			
jonger dan 23 jaar	72,7	72,4	70,3
23 jaar of ouder	75,0	76,3	74,2
Etnische categorie			
autochtoon	76,4	76,4	74,4
westers allochtoon	69,6	67,9	66,2
niet-westers allochtoon	63,1	63,0	61,4
Apc-gebied			
apc-gebied	66,2	66,4	63,8
geen apc-gebied	75,3	75,3	73,4

3.4 JAARRESULTAAT EN VOOROPLEIDING

Het studiesucces van mbo-studenten loopt uiteen naar vooropleidingsniveau (zie overzicht 3.6). Voor alle vooropleidingscategorieën is het jaarresultaat in 2018 lager dan in 2017. De omvang van de verschillen tussen de scores van de vooropleidingscategorieën onderling wijst erop dat het niveau van de vooropleiding (vo) van studenten in relatief sterke mate samenhangt met hun succeskans. Mbo-studenten zonder een vmbo-diploma scoren gemiddeld duidelijk lager dan gemiddeld. In 2018 bedroeg het jaarresultaat voor deze groep 55,7 procent, 1,6 procent lager dan in 2017. Voor leerlingen die afkomstig zijn uit het praktijkonderwijs bedraagt het jaarresultaat met 62 procent¹⁰. Voor mbo-studenten met een diploma van vmbo GL, vmbo TL of havo/vwo is het jaarresultaat het hoogst, tussen 74 en 79 procent. De scores van de andere vooropleidingscategorieën houden het midden tussen deze beide uitersten.

Mbo-studenten van wie de vooropleiding vo niet bekend is, scoren in 2018 iets hoger dan gemiddeld. Dat is in lijn met eerdere uitkomsten over het hogere jaarresultaat van oudere studenten en van bbl-studenten; deze zijn, zoals bleek in hoofdstuk 2, sterk oververtegenwoordigd in de categorie 'vooropleiding onbekend'.

10 De scores voor jaarresultaat voor studenten met als vooropleiding praktijkonderwijs of vmbo zonder diploma liggen in deze rapportage fors lager dan in voorgaande rapportages van de benchmark mbo. Dit is grotendeels het gevolg van een wijziging in de definitie van deze indicator. Omdat de entree niet meer binnen de populatie van jaarresultaat valt, hebben de scores betrekking op studenten in niveau 2 of hoger. Op die niveaus behalen deze studentcategorieën een lager jaarresultaat dan in de entree.

Overzicht 3.6 – Jaarresultaat 2016 – 2018 naar vooropleiding

	jaarresultaat 2016	jaarresultaat 2017	jaarresultaat 2018
	%	%	%
praktijkonderwijs	64,3	64,4	62,3
vmbo zonder diploma	58,7	57,3	55,7
havo/vwo zonder diploma	75,2	74,9	70,3
vmbo BB met diploma	71,9	70,0	69,1
vmbo KB met diploma	73,7	74,0	71,3
vmbo GL met diploma	80,3	80,6	78,6
vmbo TL met diploma	75,5	76,0	74,2
havo/vwo met diploma	79,6	80,2	77,8
vooropleiding vo onbekend	74,1	75,1	72,5
Totaal	73,2	73,2	71,1

Lwoo en studiesucces

Studenten die in het vmbo leerwegondersteunend onderwijs hebben gevolgd, zijn in het mbo de afgelopen jaren iets minder succesvol dan de overige studenten (zie overzicht 3.7). Dat komt doordat studenten met een lwoo-achtergrond zijn oververtegenwoordigd in de vmbo-leerwegen waar het jaarresultaat relatief laag is. Als we kijken naar de vmbo-leerwegen afzonderlijk, blijkt net als in vorige jaren dat het jaarresultaat voor studenten met een lwoo-achtergrond bij elk van de vmbo-leerwegen juist iets hoger ligt dan voor de niet-lwoo'ers.

Overzicht 3.7 – Jaarresultaat 2016 - 2018 voor studenten met en zonder lwoo in het vo

	jaarresultaat 2016	jaarresultaat 2017	jaarresultaat 2018
	%	%	%
lwoo	72,4	71,2	70,5
geen lwoo	73,3	73,5	71,1

3.5 DUIDING VAN HET JAARRESULTAAT 2018

In 2018 is het jaarresultaat in het mbo met twee procentpunt gedaald. De vraag is hoe dit te interpreteren. Enerzijds is er geen sprake van een meerjarige trend, anderzijds staat de daling van het jaarresultaat niet op zichzelf. Zoals verderop in deze rapportage zal blijken, is ook bij de andere diplomagerichte indicatoren voor studiesucces (diplomaresultaat en startersresultaat) in 2018 sprake van een daling. Ook komt uit andere bronnen naar voren dat het percentage voortijdig schoolverlaters in het mbo in het schooljaar 2017/18 is gestegen, van 4,7 procent naar 5,0

procent. In de kamerbrief van 22 februari 2019 geeft de minister van OCW aan dat voor deze toename geen eenduidige verklaring voorhanden is; mogelijk speelt groenpluk een rol¹¹.

In het kader van deze benchmark gaan we niet in op mogelijke inhoudelijke verklaringen voor de daling van het jaarresultaat worden gegeven. Wel is nagegaan of de daling van het jaarresultaat met behulp van data die in de benchmark is bewerkt en geanalyseerd, nader is te duiden. De belangrijkste bevindingen, deels al eerder in dit hoofdstuk benoemd, zijn:

- De daling van het jaarresultaat heeft zich in een groot deel van de mbo-instellingen voorgedaan: bij 51 instellingen is het jaarresultaat gedaald, bij 11 gestegen. Ook is bij alle studentcategorieën en opleidingsvarianten sprake van een lager jaarresultaat. De daling wordt met andere woorden niet veroorzaakt door een kleine groep instellingen of door specifieke studentcategorieën of opleidingen.
- De indicator jaarresultaat heeft betrekking op studiesucces op instellingsniveau. Een deel van de studenten die de instelling zonder diploma verlaten, gaat naar een andere mbo-instelling. Dit deel is in 2018 gegroeid (zie overzicht 3.3). De afname van het jaarresultaat met 2,1 procent komt voor 0,5 procent voor rekening van de gegroeide groep studenten die ongediplomeerd switchen naar een andere mbo-instelling. De resterende 1,6 procent betreft een toename van het aandeel studenten die zonder diploma het mbo hebben verlaten.
- Nagegaan is of de daling van het jaarresultaat mogelijk verband houdt met veranderingen in de samenstelling van studentenpopulatie, voor zover die met behulp van de databestanden in kaart kan worden gebracht. Meer in het bijzonder is achterhaald in hoeverre het aandeel studenten in categorieën die in 2017 lager scoorden dan

¹¹ Kamerbrief *Blijvende aandacht voor voortijdig schoolverlaten nodig*, 22 februari 2019.

gemiddeld (zoals studenten met als vooropleiding vmbo zonder diploma) in 2018 is gewijzigd. Dat lijkt niet of nauwelijks het geval. Daarbij moet worden aangetekend dat de set studentkenmerken in de beschikbare data ontoereikend is om bijvoorbeeld de mate van zorgbehoefte, persoonlijke problematiek of taalachterstand in kaart te brengen.

Al met al komen uit data-analyses geen bijzonderheden – extreme scores, sterk gestegen aantal instellings-switchers, verschuivingen in de samenstelling van de studentenpopulatie – naar voren die de daling van het jaarresultaat in 2018 kunnen verklaren.

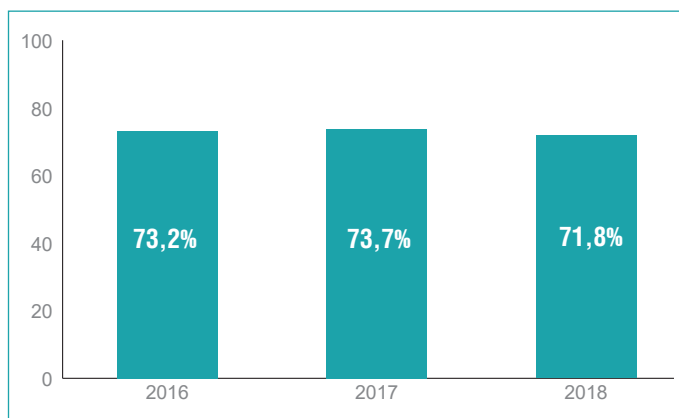
4 Diplomaresultaat

Diplomaresultaat staat voor het aandeel mbo-studenten dat de instelling met een diploma verlaat. Het diplomaresultaat wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een mbo-diploma op het totale aantal instellingsverlaters. Het diploma kan zijn behaald in het teljaar of in voorgaande jaren; er wordt maximaal 6 jaar teruggekeken of een instellingsverlater binnen de instelling een diploma heeft behaald.

Diplomaresultaat voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Net als bij het jaarresultaat is het diplomaresultaat tussen 2017 en 2018 gedaald, van 73,7 procent naar 71,8 procent. De daling deed zich voor bij roc's, aoc's en vakinstellingen (overzicht 4.2). Hoewel de daling bij aoc's net iets fors is dan bij roc's en vakinstellingen, is het diplomaresultaat bij aoc's in 2018 nog wel het hoogst: 76,6 procent.

Overzicht 4.1 – Diplomaresultaat 2016 - 2018

Diplomaresultaat naar studentkenmerken

In overzicht 4.3 is het diplomaresultaat gespecificeerd naar studentkenmerken. Uit het overzicht is af te leiden dat:

- meisjes beter scoren dan jongens;
- oudere studenten (23 jaar en ouder) een hoger diplomaresultaat behalen dan jongere studenten;
- het diplomaresultaat bij allochtone studenten, in het bijzonder niet-westerse allochtonen, achterblijft bij het diplomaresultaat bij autochtone studenten;
- studenten die in het vmbo geen diploma hebben behaald, lager scoren dan gemiddeld;
- het diplomaresultaat bij studenten die in het vmbo leerwegondersteunend onderwijs hebben gevolgd, in 2018 even hoog uitvalt als gemiddeld. Dit is tevens de enige studentcategorie waarvoor het diplomaresultaat in 2018 niet is gedaald;
- studenten die in een armoedeprobleemcumulatiegebied (apc-gebied) wonen minder succesvol zijn dan studenten die niet in een apc-gebied wonen.

Overzicht 4.2 – Diplomaresultaat 2016 - 2018 per soort instelling

	diplomaresultaat	diplomaresultaat	diplomaresultaat
	2016	2017	2018
	%	%	%
roc's	73,1%	73,4%	71,5%
aoc's	76,0%	79,3%	76,6%
vakinstellingen	73,2%	73,8%	72,9%

Overzicht 4.3 – Diplomaresultaat 2016 - 2018 naar studentkenmerken

		2016	2017	2018
		%	%	%
Geslacht	man	70,1	70,7	68,2
	vrouw	76,6	77,0	75,7
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	71,8	72,0	70,2
	23 jaar of ouder	78,3	79,9	77,9
Etnische categorie	autochtoon	76,4	76,7	75,0
	westers allochtoon	69,2	68,9	66,6
	niet-westers allochtoon	63,2	64,3	62,4
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	64,2	65,1	62,6
	vmbo zonder diploma	58,8	59,4	57,5
	havo/vwo zonder diploma	75,1	75,0	70,8
	vmbo BB met diploma	72,1	71,3	70,7
	vmbo KB met diploma	72,7	73,4	71,1
	vmbo GL met diploma	80,3	80,5	78,5
	vmbo TL met diploma	75,4	75,9	74,4
	havo/vwo met diploma	79,1	80,2	77,7
	vooropleiding vo onbekend	74,8	76,1	73,3
Lwoo	lwoo	72,1	71,6	71,6
	geen lwoo	73,3	74,0	71,7
Apc-gebied	apc-gebied	66,6	67,8	65,2
	geen apc-gebied	75,3	75,6	73,9

5 Startersresultaat

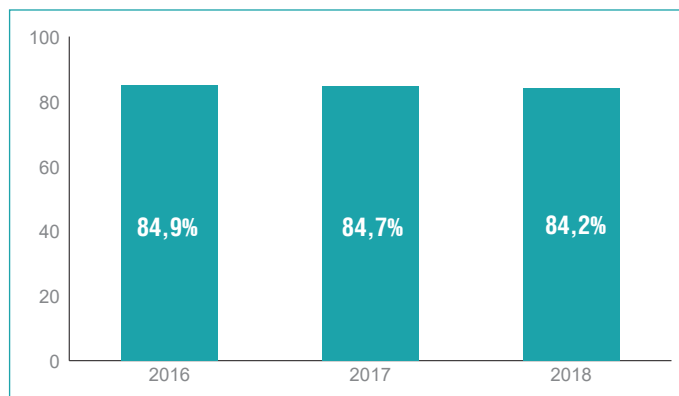
Het is een bekend gegeven dat uitval in het mbo voor een groot deel plaatsvindt in het eerste studiejaar. In de benchmark 2013 is voor het eerst een indicator opgenomen die hier specifiek op is gericht. Om alle indicatoren dezelfde richting te geven (een hoge score duidt op een positief resultaat) is ervoor gekozen om 'uitval in het eerste jaar' te spiegelen in 'succes eerstejaars'. In 2017 is in de benchmark mbo de benaming 'succes eerstejaars' vervangen door 'startersresultaat', de naam die ook de inspectie voor deze indicator hanteert. Startersresultaat is gebaseerd op een (instroom) cohort. Voor studenten die per 1 oktober van een teljaar zijn ingestroomd is de bestemming een jaar later nagegaan: zijn zij nog in opleiding bij dezelfde instelling, uitgestroomd met een diploma of uitgevallen zonder diploma? De opgetelde percentages voor 'nog in opleiding' en 'uitgestroomd met diploma' vormen samen de score voor 'startersresultaat'.

Startersresultaat voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Overzicht 5.1 geeft het startersresultaat weer voor 2016 tot en met 2018. Daarbij hebben de jaren betrekking op het moment waarop het startersresultaat wordt gemeten, bijvoorbeeld: het percentage voor 2018 heeft betrekking op het resultaat van instroomcohort 2017.

Van de instromers in 2017 heeft 84,2 procent op 1 oktober 2018 in de instelling een diploma behaald of is nog in opleiding. Het percentage uitvallers in het eerste jaar bedraagt daarmee 15,8 procent. Het startersresultaat is in 2017 en in 2018 licht gedaald. In vakinstellingen is het startersresultaat in 2018 iets lager dan in roc's en in aoc's (overzicht 5.2).

Overzicht 5.1 – Startersresultaat 2016 - 2018

Overzicht 5.2 – Startersresultaat 2016 – 2018 per soort instelling

	startersresultaat eerstejaars 2015 in 2016	startersresultaat eerstejaars 2016 in 2017	startersresultaat eerstejaars 2017 in 2018
	%	%	%
roc's	84,9%	84,7%	84,3%
aoc's	85,5%	85,3%	84,4%
vakinstellingen	84,2%	83,3%	83,1%

Startersresultaat naar opleidings- en studentkenmerken

Overzicht 5.3 laat zien dat in 2018 het startersresultaat in de instelling naar verhouding gering – en de uitval in het eerste jaar dus relatief groot – is bij:

- niet-westerse en westerse allochtonen. Het verschil tussen beide is in 2017 en in 2018 kleiner geworden. Dat komt doordat het startersresultaat voor niet-westerse allochtonen is gestabiliseerd en voor westerse allochtonen in 2017 en 2018 naar verhouding sterk is gedaald;
- studenten die in het vmbo geen diploma hebben behaald (de score voor deze vooropleidingscategorie is duidelijk het laagst) en studenten die afkomstig zijn uit praktijkonderwijs;
- studenten die in een apc-gebied wonen.

Bij deze groepen studenten is het verschil met de gemiddelde score minimaal 3 procent.

Overzicht 5.3 – Startersresultaat 2016 - 2018 naar opleidings- en studentkenmerken

		startersresultaat 1ejaars	startersresultaat 1ejaars	startersresultaat 1ejaars
		2015 in 2016	2016 in 2017	2017 in 2018
		%	%	%
Niveau	2	83,5	83,6	82,9
	3	83,9	83,9	83,3
	4	86,1	85,5	85,3
Leerweg	bbl	84,4	84,8	83,8
	bol-voltyd	85,0	84,6	84,3
Opleidingssector	economie	83,6	83,1	82,5
	groen	85,7	85,4	84,5
	techniek	85,5	85,5	84,9
	zorg en welzijn	85,9	85,6	85,5
Geslacht	man	83,5	83,6	82,8
	vrouw	86,4	85,8	85,8
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	85,1	84,7	84,4
	23 jaar of ouder	83,3	84,0	83,5
Etnische categorie	autochtoon	86,5	86,2	85,8
	westers allochtoon	82,1	81,6	80,5
	niet-westers allochtoon	79,6	79,5	79,5
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	75,2	76,3	75,4
	vmbo zonder diploma	71,7	71,5	72,0
	havo/vwo zonder diploma	83,7	83,1	82,0
	vmbo BB met diploma	83,9	83,5	83,2
	vmbo KB met diploma	85,3	85,4	84,9
	vmbo GL met diploma	90,1	89,3	88,3
	vmbo TL met diploma	87,0	86,5	86,3
	havo/vwo met diploma	85,8	85,1	84,4
	vooropleiding vo onbekend	83,2	83,5	82,6
Lwoo	lwoo	85,0	84,7	84,6
	geen lwoo	85,1	84,8	84,3
Apc-gebied	apc-gebied	80,8	80,6	80,5
	geen apc-gebied	86,0	85,8	85,3

Instellingsverlaters en mbo-verlaters

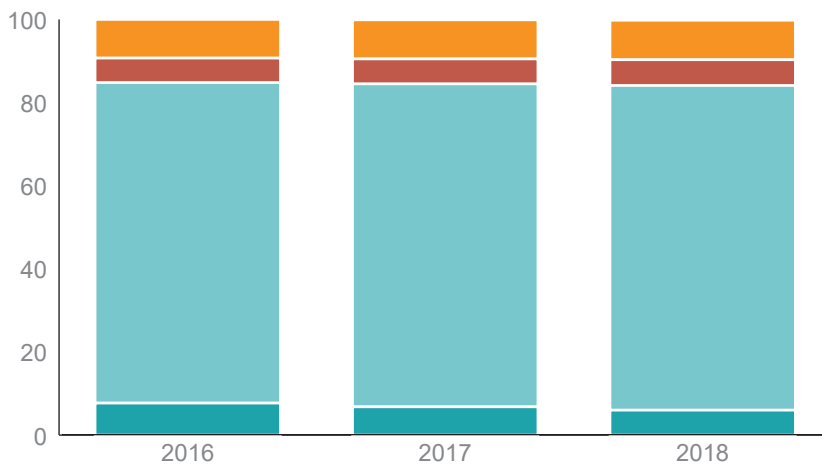
Uit overzicht 5.1 bleek dat 15,7 procent van de studenten die in 2017 instroomden, in de loop van het eerste jaar zonder diploma de instelling heeft verlaten. Overzicht 5.4 wijst uit dat deze ongediplomeerde instellingsverlaters niet allemaal mbo-verlaters zijn: een deel van hen is doorgestroomd naar een andere mbo-instelling. In 2018 betrof dit 6,2 procent van de instromers 2017, waarbij een kleine groep (0,1 procent) in de andere instelling een diploma

heeft behaald¹². Het aandeel ongediplomeerde mbo-verlaters onder de eerstejaars 2016 bedraagt 9,5 procent¹³. Uit overzicht 5.4 is ook af te leiden dat in de periode 2016 - 2018 steeds minder studenten in het eerste jaar in de eigen instelling een diploma behalen, en dat een groeiend aandeel studenten na een jaar nog in opleiding is in de eigen instelling. Achtergrond hiervan is de gestegen instroom op niveau 4 in deze periode; er zijn daardoor steeds minder eerstejaars van wie verwacht kan worden dat ze binnen een jaar een diploma halen.

12 De score voor startersresultaat in overzicht 5.1 komt overeen met de opgetelde scores van de categorieën 'diploma eigen instelling' en 'zonder diploma in opleiding instelling' en gedeeltelijk 'diploma andere instelling' in overzicht 5.4. 'Diploma andere instelling' telt positief mee bij startersresultaat als de student op de peildatum nog (of weer) in opleiding is bij de instelling waar hij/zij is ingestroomd.

13 Met ongediplomeerde mbo-verlaters wordt aangegeven dat deze studenten niet meer zijn ingeschreven bij een reguliere mbo-instelling. Een deel van deze studenten leert verder in andere onderwijsinstellingen zoals vavo, of particulier onderwijs. Hoe groot deze groep is, kan op basis van de beschikbare data niet worden berekend.

Overzicht 5.4 – Succes / bestemming eerstejaars na 1 jaar 2016 - 2018

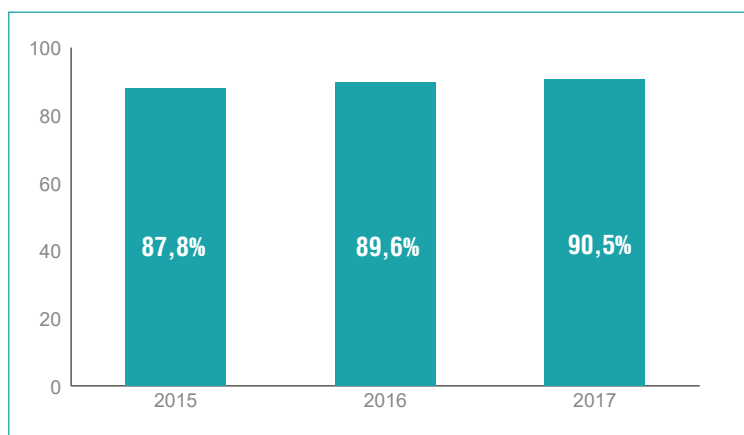
bestemming	bestemming 1ejaars 2015 in 2016	bestemming 1ejaars 2016 in 2017	bestemming 1ejaars 2017 in 2018
zonder diploma uitstroom uit mbo	9,3%	9,4%	9,5%
zonder diploma in opleiding andere instelling	5,9%	6,0%	6,2%
zonder diploma in opleiding eigen instelling	77,1%	77,7%	78,1%
diploma andere instelling	0,1%	0,1%	0,1%
diploma eigen instelling	7,7%	6,8%	6,0%

6 Passende plaatsing

Deze door de onderwijsinspectie ontwikkelde indicator geeft aan of de plaatsing van de eerstejaars op een mbo-niveau overeenkomt met wat passend wordt geacht op basis van de vooropleiding. Er zijn drie mogelijkheden: plaatsing op niveau, plaatsing boven niveau en plaatsing onder niveau. De opgetelde percentages voor 'op' en 'boven' niveau vormen samen de score voor 'passende plaatsing'. Bij de normering worden de vooropleiding in het vo, eerder in het mbo behaalde diploma's en de leeftijd van de instromers betrokken. Onderstaand schema geeft weer welk mbo-niveau passend wordt geacht.

vooropleidingscategorie	op niveau	opmerking
onbekend	2	bovenplaatsing niet mogelijk
praktijkonderwijs, geen vmbo-diploma	1	onderplaatsing niet mogelijk
vmbo GL of TL, havo/vwo met en zonder diploma	4	bovenplaatsing niet mogelijk
vmbo BB, vm2, vbo, mbo-1 en leeftijd 27+	2	
vmbo KB, mbo-2	3	
mbo-3, mbo-4	4	bovenplaatsing niet mogelijk

Overzicht 6.1 – Passende plaatsing eerstejaars 2015 - 2017

Passende plaatsing voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Ongeveer negen op de tien instromers in de mbo-instellingen worden 'passend' geplaatst, dat wil zeggen op of boven het opleidingsniveau dat kan worden verwacht op basis van de vooropleiding. In tegenstelling tot het jaar-, diploma- en startersresultaat is het studiesucces in termen van passende plaatsing in 2016 en in 2017 toegenomen, in 2017 met ongeveer een procent tot 90,5 procent (overzicht 6.1). Bij aoc's is het percentage passende plaatsing iets hoger en bij vakinstellingen iets lager dan gemiddeld (overzicht 6.2).

Passende plaatsing naar opleidings- en studentkenmerken

Overzicht 6.3 laat zien hoe de scores voor passende plaatsing variëren naar opleidingsniveau, leerweg en sector en naar studentkenmerken. De scorepatronen voor passende plaatsing verschillen deels met die van de diplomagerichte indicatoren jaar-, diploma- en startersresultaat. Zo hebben (niet-westerse en westerse) allochtone studenten, studenten met lwoo in het vmbo als vooropleiding en studenten die in een apc-gebied wonen, een hogere score dan gemiddeld. Ook zijn er relatief grote verschillen tussen de opleidingsniveaus en tussen de leerwegen (bol scoort aanzienlijk hoger dan bbl). Dit kan erop wijzen dat met passende plaatsing een andere dimensie van studiesucces wordt uitgedrukt dan met de diplomagerichte indicatoren. In bijlage 5 komen we hierop terug.

Overzicht 6.2 – Passende plaatsing eerstejaars 2015 - 2017 per soort instelling

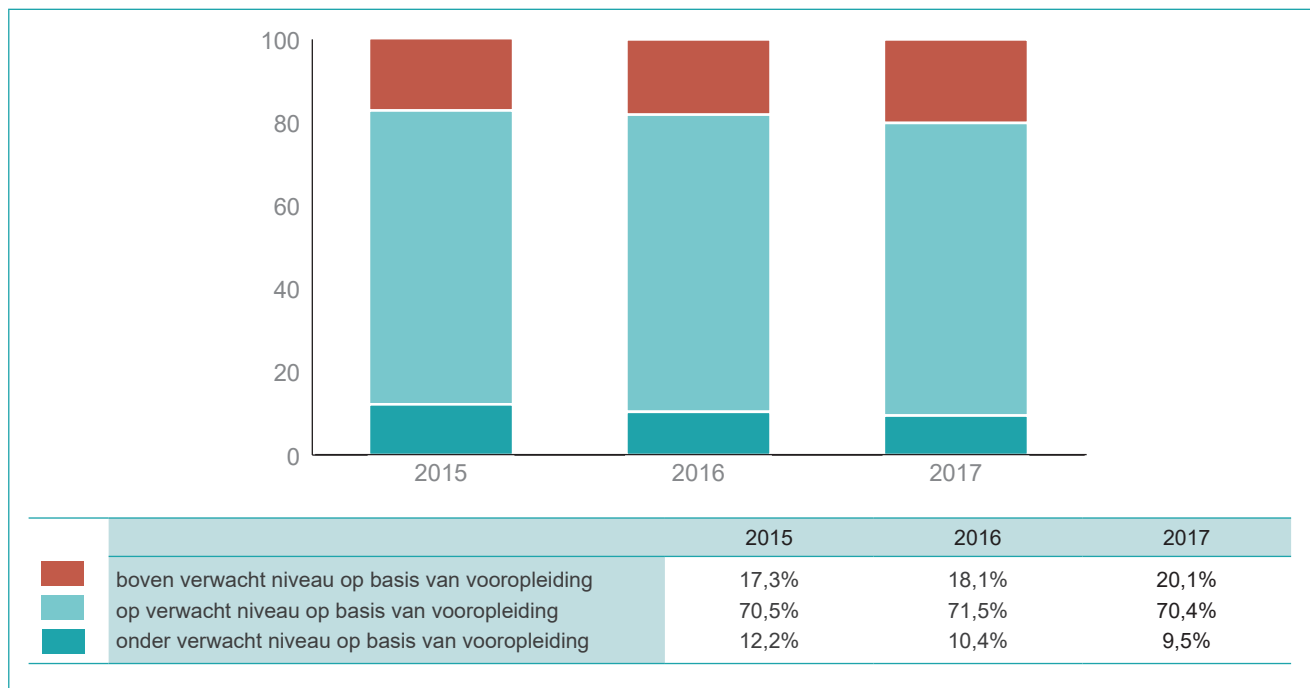
	passende plaatsing eerstejaars 2015	passende plaatsing eerstejaars 2016	passende plaatsing eerstejaars 2017
	%	%	%
roc's	87,6%	89,6%	90,5%
aoc's	91,2%	92,0%	92,2%
vakinstellingen	87,0%	87,6%	88,8%

Overzicht 6.4 laat zien hoe het resultaat voor passende plaatsing zich tussen 2015 en 2017 heeft ontwikkeld als een driedeling wordt gehanteerd: plaatsing onder, op of boven het – op basis van de vooropleiding in het vo – verwachte niveau. Dan blijkt dat de hogere score voor deze indicator in 2017 (zie overzicht 6.1) tot uiting komt in een groter aandeel studenten (+2%) dat *boven* het verwachte niveau wordt geplaatst.

Overzicht 6.3 – Passende plaatsing 1ejaars 2015 - 2017 naar opleidings- en studentkenmerken

		passende plaatsing 1ejaars 2015	passende plaatsing 1ejaars 2016	passende plaatsing 1ejaars 2017
		%	%	%
Niveau	2	76,9	80,1	82,4
	3	74,4	77,3	77,4
	4	100,0	100,0	100,0
Leerweg	bbl	77,9	80,0	81,3
	bol-voltyd	90,3	92,2	93,1
Opleidingssector	economie	85,2	87,6	88,8
	groen	91,2	92,1	92,3
	techniek	85,7	86,9	87,3
	zorg en welzijn	91,6	93,8	94,6
Geslacht	man	85,0	86,8	87,7
	vrouw	90,8	92,7	93,4
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	87,3	89,3	90,2
	23 jaar of ouder	91,2	91,8	92,1
Etnische categorie	autochtoon	86,1	88,1	89,0
	westers allochtoon	89,6	91,5	92,2
	niet-westers allochtoon	93,7	94,9	95,6
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	95,2	96,8	97,9
	vmbo zonder diploma	96,9	97,3	97,8
	havo/vwo zonder diploma	83,6	86,7	86,7
	vmbo BB met diploma	97,0	97,1	97,6
	vmbo KB met diploma	84,4	87,6	89,2
	vmbo GL met diploma	77,0	79,1	81,3
	vmbo TL met diploma	82,8	85,5	86,4
	havo/vwo met diploma	85,4	85,1	85,5
vooropleiding vo onbekend	99,6	99,7	99,7	
Lwoo	lwoo	92,3	93,5	94,3
	geen lwoo	85,2	87,3	88,4
Apc-gebied	apc-gebied	90,5	92,0	92,9
	geen apc-gebied	87,0	89,0	89,8

Overzicht 6.4 – Plaatsing eerstejaars 2015 - 2017 onder, op of boven verwacht niveau

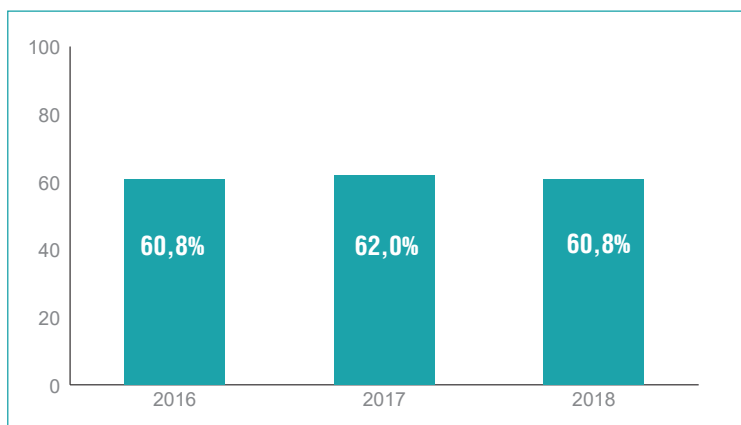

7 Passend diploma

Deze door de onderwijsinspectie ontwikkelde indicator geeft aan of bij instellingsverlaters het niveau van het behaalde diploma passend wordt geacht voor de vooropleiding. Er zijn drie mogelijkheden: diplomering op, boven of onder niveau. De opgetelde percentages voor 'op' en 'boven' niveau vormen samen de score voor 'passend diploma'. Onderstaand schema geeft weer welk mbo-niveau passend wordt geacht. Het verschil met passende plaatsing is dat voor studenten zonder vmbo-diploma een diploma op niveau 2 (startkwalificatie) passend wordt geacht.

vooropleidingscategorie	op niveau	opmerking
onbekend	2	bovenplaatsing niet mogelijk
praktijkonderwijs	1	onderplaatsing niet mogelijk
geen vmbo-diploma	2	
vmbo GL of TL, havo/vwo met en zonder diploma	4	bovenplaatsing niet mogelijk
vmbo BB, vm2, vbo, mbo-1 en leeftijd 27+	2	
vmbo KB, mbo-2	3	
mbo-3, mbo-4	4	bovenplaatsing niet mogelijk

Overzicht 7.1 – Passend diploma 2016 - 2018

Passend diploma voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

De score voor passend diploma bedraagt in 2018 60,8 procent. In hoofdstuk 4 zagen we dat het diplomaresultaat in 2018 uitkwam op 71,8 procent. Als we deze beide uitkomsten combineren, ontstaat het volgende beeld: in 2018 (schooljaar 2017/18) heeft 71,8 procent van de instellingsverlaters een diploma behaald: 60,8 procent met een diplomaniveau dat passend wordt geacht voor hun vooropleiding (passend diploma), en 11 procent met een diploma op een lager niveau dan passend wordt geacht.

De score voor passend diploma is in 2018 iets lager dan in 2017. Overzicht 7.2 laat zien dat de daling zich heeft voorgedaan bij roc's en aoc's, bij de vakinstellingen is dit ongeveer gelijk gebleven. In de periode 2016 – 2018 ligt de score voor passend diploma steeds het hoogst bij de aoc's.

Overzicht 7.2 – Passend diploma 2016 - 2018 per soort instelling

	2016	2017	2018
	%	%	%
roc's	60,6%	61,5%	60,3%
aoc's	63,8%	68,2%	65,0%
vakinstellingen	61,5%	63,2%	63,4%

Passend diploma naar opleidings- en studentkenmerken

Het onderscheid naar studentkenmerken in overzicht 7.3 laat in grote lijnen hetzelfde patroon zien als bij jaar- en diplomaresultaat. Dat is niet verwonderlijk aangezien – naast de hoogte van het diplomaniveau in relatie tot de vooropleiding – het al dan niet behalen van het diploma in belangrijke mate de score voor passend diploma bepaalt.

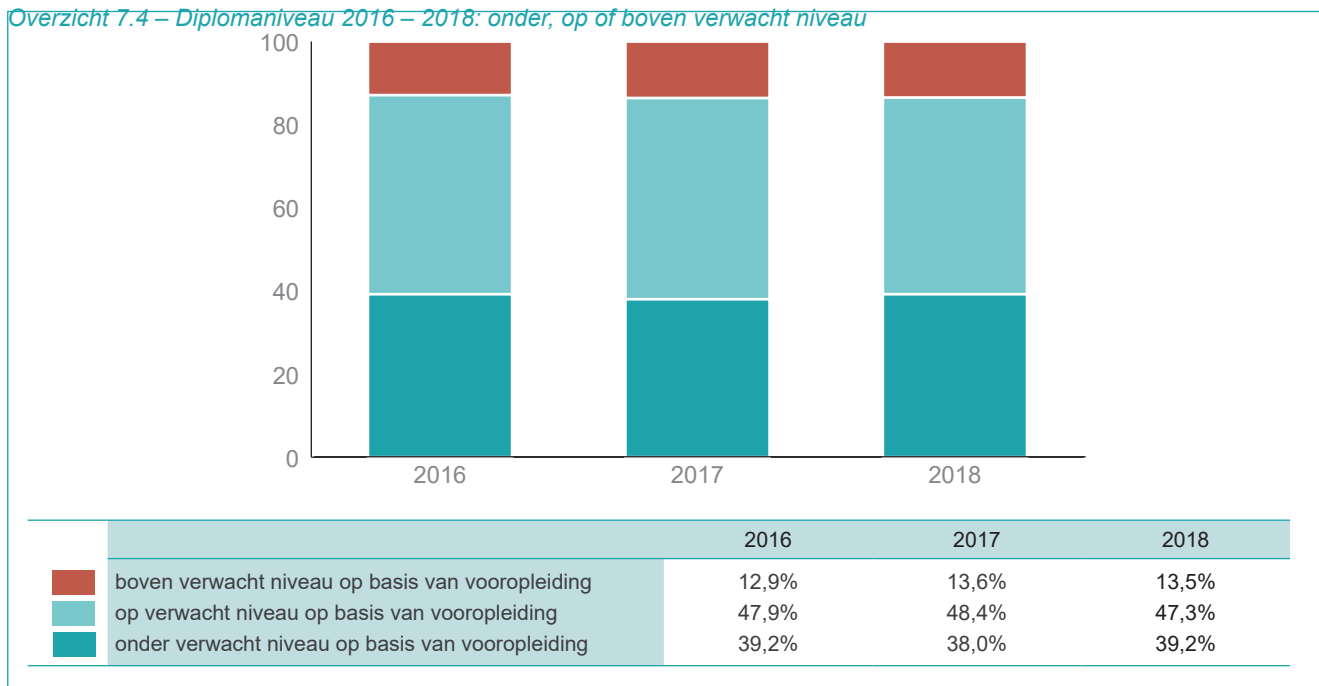
Overzicht 7.3 – Passend diploma 2016 - 2018 naar studentkenmerken

		2016	2017	2018
		%	%	%
Geslacht	man	55,6	57,2	55,4
	vrouw	66,5	67,2	66,6
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	58,8	59,7	58,5
	23 jaar of ouder	68,5	70,4	68,9
Etnische categorie	autochtoon	63,4	64,7	63,4
	westers allochtoon	58,3	58,1	57,3
	niet-westers allochtoon	52,7	53,4	52,3
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	51,6	51,7	50,2
	vmbo zonder diploma	47,7	47,8	46,7
	havo/vwo zonder diploma	64,2	65,0	61,1
	vmbo BB met diploma	58,3	57,2	56,7
	vmbo KB met diploma	57,8	60,0	59,0
	vmbo GL met diploma	62,7	64,8	63,4
	vmbo TL met diploma	62,0	63,9	63,3
	havo/vwo met diploma	69,8	71,2	69,4
	vooropleiding vo onbekend	73,1	74,5	71,6
Lwoo	lwoo	58,1	57,9	58,0
	geen lwoo	59,9	61,5	60,2
Apc-gebied	apc-gebied	54,9	56,4	54,5
	geen apc-gebied	62,7	63,8	62,7

Net als bij passende plaatsing (zie hoofdstuk 6) kan bij passend diploma een driedeling worden gemaakt: studenten zonder diploma of met een diploma onder het verwachte niveau (gelet op de vooropleiding), studenten

met een diploma op het verwachte niveau en studenten met een diplomaniveau dat hoger is dan verwacht. Die laatste categorie omvat in 2018 13,5 procent van alle instellingsverlaters. Dat percentage is de afgelopen jaren vrij stabiel.

Overzicht 7.4 – Diplomaniveau 2016 – 2018: onder, op of boven verwacht niveau

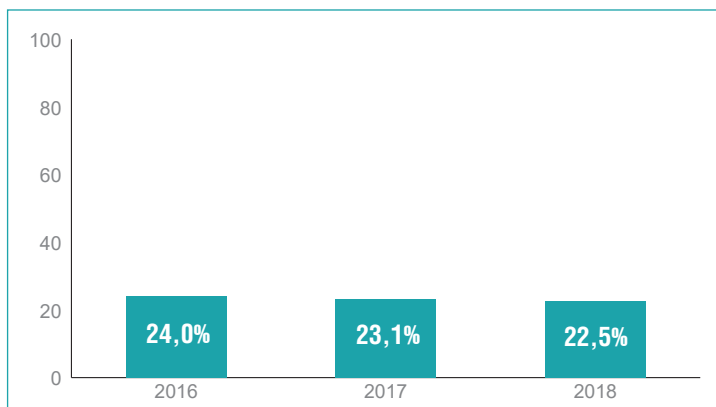
8 Opstroom

Deze indicator geeft het percentage opstroomers binnen de instelling weer. Er is sprake van opstroom wanneer een student het volgende jaar op een hoger mbo-niveau staat ingeschreven in de instelling, dan waar hij/zij het voorgaande jaar stond ingeschreven. Opstroom wordt berekend over de doorstroompopulatie. Alle studenten uit niveau 2 en 3 die zijn ingeschreven op 1-10 en die een jaar later nog op dezelfde mbo-school zitten, behoren tot de populatie van deze indicator. De studenten die doorstromen naar een hoger niveau krijgen een positieve score.

Opstroom voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Van alle mbo-studenten uit 2017 op niveau 2 of 3 die in 2018 nog op dezelfde mbo-school zitten, is ruim een op de vijf opgestroomd naar een hoger niveau. Dit percentage is sinds 2016 licht aan het dalen (overzicht 8.1). In aoc's is minder sprake van opstroom dan in roc's en in vakinstellingen, al zijn de verschillen de afgelopen jaren wel iets kleiner geworden (overzicht 8.2).

Overzicht 8.1 – Opstroom 2016 - 2018

Opstroom naar opleidings- en studentkenmerken

Als we populatie voor de indicator opstroom uiteenleggen in opleidings- en studentcategorieën, zijn de meest opvallende verschillen: opstroom vindt vaker plaats vanuit niveau 2 dan vanuit niveau 3; in de bol komt opstroom vaker voor dan in de bbl. In samenhang hiermee: jongere studenten stromen vaker binnen de mbo-school door naar een hoger niveau dan studenten van 23 jaar of ouder; in de sector economie is meer, in de sectoren groen en techniek minder vaak sprake van opstroom.

Overzicht 8.2 – Opstroom 2016 - 2018 per soort instelling

	2016	2017	2018
	%	%	%
roc's	24,5%	23,4%	22,9%
aoc's	16,1%	16,3%	16,4%
vakinstellingen	26,1%	25,5%	22,5%

Overzicht 8.3 – Opstroom 2016 - 2018 naar opleidings- en studentkenmerken

		2016	2017	2018
		%	%	%
Niveau	2	31,1	29,7	29,1
	3	19,3	18,8	18,3
Leerweg	bbl	18,8	17,3	15,6
	bol-voltime	26,0	25,5	25,8
Opleidingssector	economie	28,5	28,3	27,4
	groen	16,1	16,4	16,4
	techniek	20,5	18,6	17,4
	zorg en welzijn	23,8	22,9	23,4
Geslacht	man	23,2	21,7	21,0
	vrouw	25,1	24,9	24,5
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	25,3	24,3	23,9
	23 jaar of ouder	15,6	15,3	14,2
Etnische categorie	autochtoon	23,7	22,6	21,5
	westers allochtoon	25,5	22,6	22,5
	niet-westers allochtoon	25,0	24,8	25,7
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	20,9	19,8	20,2
	vmbo zonder diploma	24,1	22,4	22,0
	havo/vwo zonder diploma	30,9	28,9	24,4
	vmbo BB met diploma	25,4	23,8	25,0
	vmbo KB met diploma	22,5	22,5	21,6
	vmbo GL met diploma	27,4	26,2	23,6
	vmbo TL met diploma	28,9	27,8	23,7
	havo/vwo met diploma	25,7	21,3	21,8
	vooropleiding vo onbekend	14,1	14,4	13,5
Lwoo	lwoo	24,2	23,6	24,4
	geen lwoo	25,2	23,8	22,5
Apc-gebied	apc-gebied	24,2	23,5	23,6
	geen apc-gebied	24,0	22,9	22,2

Opstroom nader bekeken

Om de indicator opstroom beter te kunnen duiden is per opleidingsniveau nagegaan naar welk niveau opstroom plaatsvindt, in welk verblijfsjaar vooral opstroom aan de orde is en in welke mate sprake is van opstroom met of zonder behaald diploma. Dan blijkt dat:

- opstroomers vanuit niveau 2 voor 82 procent terecht komen op niveau 3 en voor 18 procent op niveau 4.
- het op niveau 2, zoals verwacht, de 2^e jaars zijn in de mbo-instelling het vaakst opstroom: van alle 2^e jaars op niveau 2 uit 2017 die in 2018 nog op dezelfde mbo-school zitten, is de helft opgestroomd naar een hoger niveau. Echter ook onder 1^e jaars is sprake van opstroom (12%).

Op niveau 3 komt opstroom het meest voor bij 3^e jaars (29%), maar ook bij 1^e jaars (12%) en 2^e jaars (16%).

- een aanzienlijk deel van de opstroom plaatsvindt zonder dat een diploma is behaald. Op niveau 2 gaat het om 16 procent en op niveau 3 om 42 procent van de opstroomers. Opstroom zonder behaald diploma gebeurt het meest onder 1^e jaars. Van alle 1^e jaars op niveau 2 die opstroom in dezelfde mbo-school doet 45 procent dit zonder behaald diploma en op niveau 3 gaat het zelfs om 93 procent van de 1^e jaars.

Deze uitkomsten doen vermoeden dat voor een deel sprake is van een 'administratieve' opstroom. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan klassen waarin 1^e jaars van verschillende niveaus zijn gecombineerd en waar de definitieve keuze voor een opleidingsniveau pas na een jaar plaatsvindt.

9 Kwalificatiewinst

'Kwalificatiewinst' duidt op het verschil tussen het behaalde diplomaniveau in het mbo en het niveau van vooropleiding in het vo. Om dit in kaart te brengen, is van gediplomeerden in een teljaar nagegaan welke vooropleiding vo zij hebben.

Per vooropleidingscategorie is een norm (minimaal behaald diplomaniveau in het mbo) voor kwalificatiewinst vastgesteld:

- vmbo (alle leerwegen) zonder diploma, PrO, vmbo BB met diploma: minimaal diploma niveau 2;
- vmbo KB met diploma: minimaal diploma niveau 3;
- vmbo GL of TL met diploma, havo/vwo met en zonder diploma: diploma niveau 4.

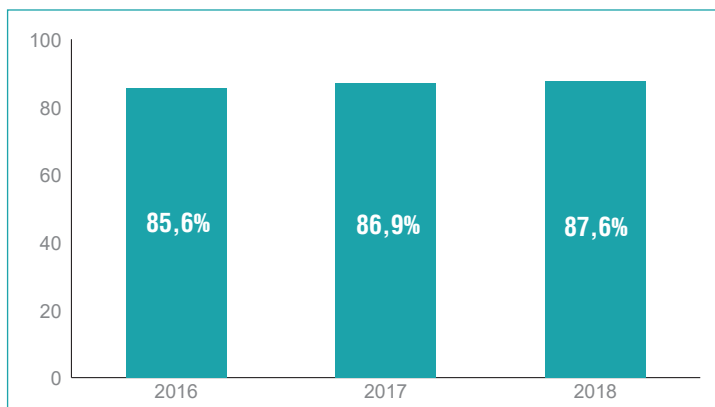
Bij deze indicator zijn ongediplomeerden buiten beschouwing gelaten. Dit geldt ook voor gediplomeerden op niveau 1 met als vooropleiding praktijkonderwijs of vmbo zonder diploma en voor studenten waarvan de vooropleiding vo onbekend is. Bij beide laatstgenoemde categorie ontbreekt informatie over het vooropleidingsniveau die nodig is om vast te stellen of aan de norm voor kwalificatiewinst is voldaan.

Kwalificatiewinst voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

De overall scores m.b.t. de kwalificatiewinst zijn vanaf 2016 elk jaar gestegen (overzicht 9.1). Ook in 2018, waarin het jaar- en diplomaresultaat daalde, nam de kwalificatiewinst verder toe.

Bij de vakinstellingen is de kwalificatiewinst in 2018 het meest gestegen, bij de aoc's is het iets gedaald. De verschillen tussen de soorten instellingen zijn in 2018 vrij gering (overzicht 9.2).

Overzicht 9.1 – Kwalificatiewinst 2016 - 2018

Overzicht 9.2 – Kwalificatiewinst 2016 – 2018 per soort instelling

	2016	2017	2018
	%	%	%
roc's	85,7%	87,0%	87,7%
aoc's	84,6%	87,4%	86,3%
vakinstellingen	85,1%	85,2%	88,1%

Kwalificatiewinst naar studentkenmerken

De uitsplitsing van de indicator kwalificatiewinst naar studentkenmerken laat in sommige opzichten een sterk afwijkend scorepatroon zien (vergeleken met de overige indicatoren). Het meest in het oog springt de hoge score voor niet-westerse allochtonen: zij halen vaker (minimaal) een diplomaniveau dat 'past' bij hun vooropleiding dan autochtone studenten. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat niet-westerse allochtonen vaker doorstromen naar een opleiding op hoger niveau (zie overzicht 8.3 in het voorgaande hoofdstuk) en daar een diploma halen.

Ook mbo-studenten die in het vmbo lwoo hebben gevolgd voldoen vaker aan de norm voor kwalificatiewinst dan gemiddeld.

Overzicht 9.3 – Kwalificatiewinst 2016 - 2018 naar studentkenmerken

		2016	2017	2018
		%	%	%
Geslacht	man	81,9	83,5	84,0
	vrouw	89,4	90,4	91,3
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	86,2	87,6	88,5
	23 jaar of ouder	82,8	83,5	83,3
Etnische categorie	autochtoon	84,2	85,7	86,2
	westers allochtoon	86,0	87,3	88,5
	niet-westers allochtoon	92,0	92,5	93,6
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	100,0	100,0	100,0
	vmbo zonder diploma	100,0	100,0	100,0
	havo/vwo zonder diploma	81,9	83,1	83,0
	vmbo BB met diploma	99,4	99,7	99,8
	vmbo KB met diploma	83,9	86,2	87,2
	vmbo GL met diploma	73,6	76,7	77,1
	vmbo TL met diploma	78,4	80,7	81,7
	havo/vwo met diploma	81,2	81,3	80,2
	vooropleiding vo onbekend			
Lwoo	lwoo	93,9	94,3	94,9
	geen lwoo	83,4	85,0	85,6
Apc-gebied	apc-gebied	87,7	89,1	89,7
	geen apc-gebied	85,1	86,3	87,1

De score van 100 procent bij de vooropleidingscategorieën praktijkonderwijs en vmbo zonder diploma is een gevolg van de operationalisering en afbakening van de populatie voor de indicator kwalificatiewinst. Omdat gediplomeerden op niveau 1 met als vooropleiding praktijkonderwijs of vmbo zonder diploma buiten de populatie vallen, voldoen de overige studenten uit deze vooropleidingscategorieën automatisch aan de norm voor deze indicator.

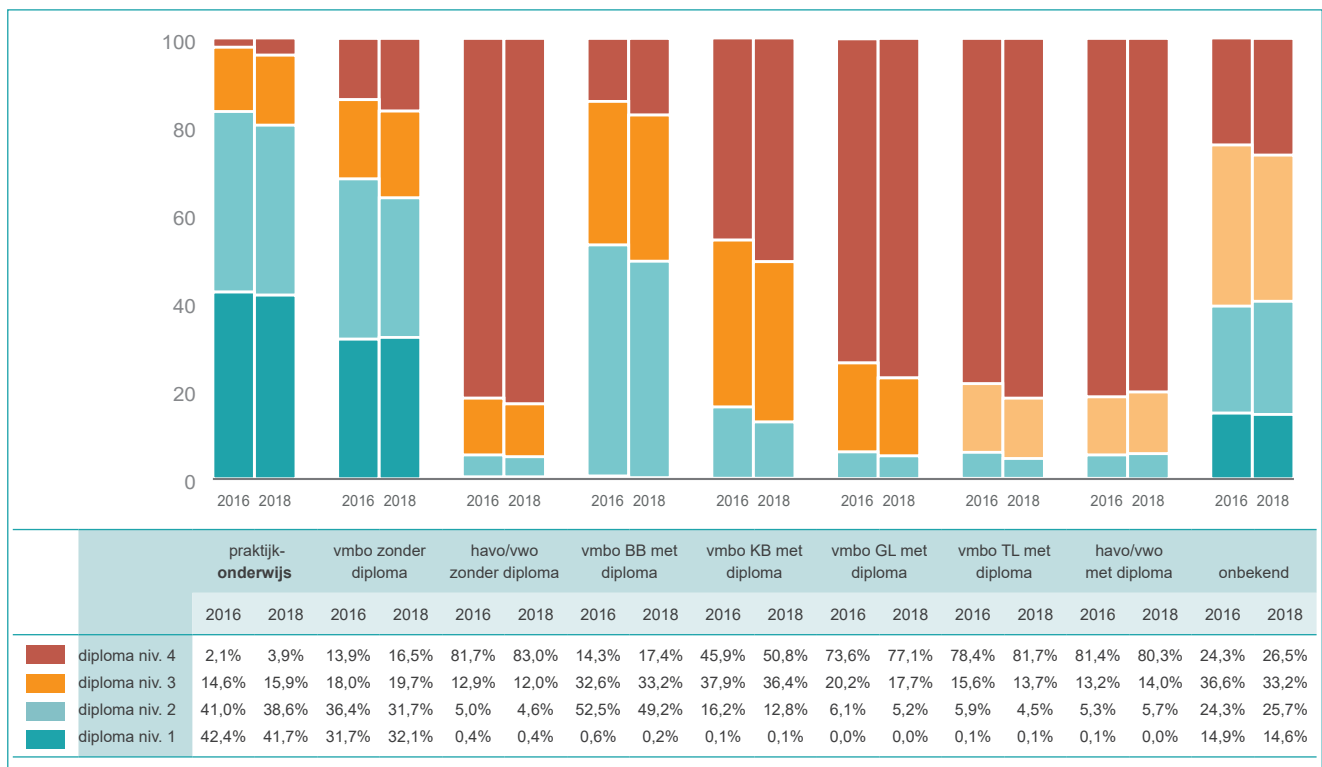
Behaald diplomaniveau naar vooropleiding vo

Overzicht 9.4 (volgende pagina) bevat de onderliggende data voor de scores op de indicator kwalificatiewinst. Het overzicht geeft zicht op het bereikte diplomaniveau per vooropleidingscategorie. Daarbij wordt, voor elk van de

vooropleidingscategorieën afzonderlijk, het bereikte diplomaniveau in 2016 en in 2018 met elkaar vergeleken. Dan blijkt dat het bereikte diplomaniveau in 2018 hoger ligt dan in 2016. Dit geldt voor elk van de onderscheiden vooropleidingscategorieën. Zo halen in 2018, in vergelijking met 2016:

- studenten die afkomstig zijn uit het praktijkonderwijs in 2018 iets vaker een diploma op niveau 2 of hoger (+0,7%);
- studenten die in het vo geen diploma hebben behaald, vaker een diploma op niveau 3 of 4 (in totaal +4,3 procent);
- studenten met als vooropleiding vmbo BB of vmbo KB vaker (respectievelijk +3,1 en +4,9%) een diploma op niveau 4.

Overzicht 9.4 – Behaald diplomaniveau van gediplomeerden 2016 en 2018, naar vooropleiding vo

10 Doorstroom van mbo naar hbo

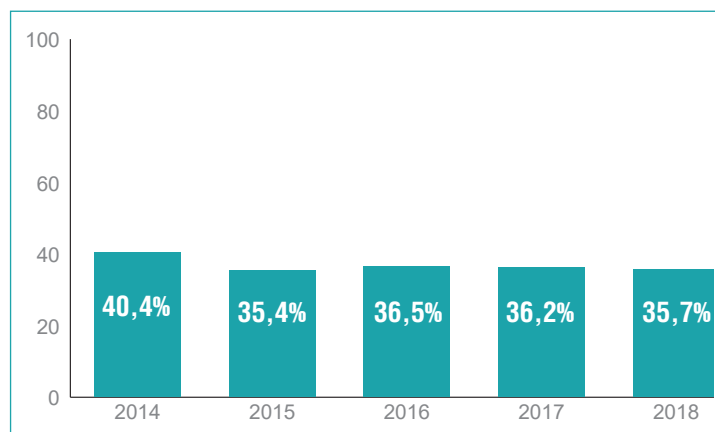
De doelgroep voor de indicator doorstroom mbo-hbo bestaat uit gediplomeerden op niveau 4. De indicator wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een diploma op niveau 4 die op 1 oktober van het volgende teljaar staan ingeschreven in het hbo. Het gaat dus in de benchmark mbo om de *directe* doorstroom van mbo naar hbo. De indirecte (vertraagde) doorstroom wordt niet betrokken in de berekening van de indicator.

Bij het berekenen van de doorstroom mbo-hbo is gebruik gemaakt van een DUO-bestand met data op geaggregeerd niveau. Hierdoor is het vooralsnog niet mogelijk om uitsplitsingen te maken naar studentkenmerken en slechts beperkt naar opleidingskenmerken.

Doorstroom mbo-hbo voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Het percentage doorstromers voor de mbo-sector is in 2015 (schooljaar 2014/15) scherp gedaald. Dit werd destijds in verband gebracht met de vervanging van de basisbeurs door het leenstelsel. De daling van de doorstroom in 2015 zet in 2016 niet door, er is in dat jaar sprake van een licht herstel. In 2017 en 2018 neemt het percentage doorstromers weer iets af, tot 35,7 procent in 2018.

Overzicht 10.1 – Percentage doorstromers mbo-hbo van 2013/2014 tot 2017/2018 (directe doorstroom van mbo-gediplomeerden niveau 4)

Overzicht 10.1 toont het jaarlijkse percentage studenten met een diploma niveau 4 dat direct doorstroomt naar het hbo. De hoogte van dit percentage wordt niet alleen bepaald door het aantal doorstromers in het mbo, maar ook door het aantal instellingsverlaters. Overzicht 10.2 laat de ontwikkeling van beide zien.

De daling van het percentage doorstromers in 2015 deed zich zowel voor bij roc's als bij aoc's en vakinstellingen (zie overzicht 10.3). Daarna is het aandeel doorstromers bij roc's en vakinstellingen vrij stabiel gebleven, terwijl bij aoc's sprake is van een jaarlijkse groei. In 2018 is het percentage doorstromers vanuit aoc's vrijwel even hoog als bij de roc's en hoger dan bij de vakinstellingen.

Overzicht 10.2 – Aantal doorstromers, aantal instellingsverlaters en percentage doorstromers mbo-hbo 2014 - 2018

	2014	2015	2016	2017	2018
	%	%	%	%	%
Aantal doorstromers mbo-hbo (directe doorstroom vanuit niveau 4)	24.698	22.063	22.138	24.836	24.058 ¹
Aantal instellingsverlaters (met diploma niveau 4)	61.176	62.273	60.603	68.566	67.393
Percentage doorstromers (doorstromers / instellingsverlaters)	40,4%	35,4%	36,5%	36,2%	35,7%

¹ Naast deze doorstroom naar het hbo vanuit niveau 4 is ook sprake van doorstroom van studenten die in het mbo een diploma op een lager niveau of geen diploma hebben behaald. In totaal gaat het hierbij in 2018 om 882 studenten. Deze zijn niet in de berekeningen betrokken.

Overzicht 10.3 – Percentage doorstromers mbo-hbo 2014 - 2018 per soort instelling (directe doorstroom van mbo-gediplomeerden niveau 4)

	2014	2015	2016	2017	2018
	%	%	%	%	%
roc's	40,8%	36,1%	37,1%	36,8%	36,1%
aoc's	34,2%	28,7%	32,0%	34,7%	35,7%
vakinstellingen	37,6%	31,1%	31,5%	30,4%	30,4%

Doorstroom mbo-hbo naar opleidingsdomein mbo

Het aandeel doorstromers loopt per opleidingsdomein van het mbo sterk uiteen. In 2018 was dit aandeel het grootst in de domeinen economie en administratie (54,6%), ICT (49,3%) en veiligheid en sport (47,4%). Opleidingsdomeinen met relatief weinig doorstromers zijn mobiliteit en voertuigen (15,7%), uiterlijke verzorging (19,6%) en afbouw, hout en onderhoud (19,9%). Overzicht 10.4 laat ook zien hoe de doorstroom in 2018 zich verhoudt tot

2014, het jaar voorafgaand aan de daling in 2015. Deze daling lijkt in 2018 nog het meest zijn sporen na te laten in de domeinen media en vormgeving (-9,2%) en toerisme en recreatie (-8,0%). In enkele domeinen ligt de doorstroom inmiddels weer op hetzelfde (bouw en infra, voedsel, natuur en leefomgeving) of zelfs iets hoger niveau (ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek, techniek en procesindustrie, transport, scheepvaart en logistiek) dan in 2014.

Overzicht 10.4 – Percentage doorstromers in 2014 en in 2018 naar opleidingsdomein mbo (directe doorstroom van mbo-gediplomeerden niveau 4)

	2014	2018
	%	%
Afbouw, hout en onderhoud	22,9%	19,9%
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek	27,6%	32,7%
Bouw en infra	41,6%	41,4%
Economie en administratie	58,4%	54,6%
Handel en ondernemerschap	35,0%	29,3%
Horeca en bakkerij	37,7%	33,1%
Informatie en communicatietechnologie	51,3%	49,3%
Media en vormgeving	42,0%	32,8%
Mobiliteit en voertuigen	17,5%	15,7%
Techniek en procesindustrie	30,5%	32,3%
Toerisme en recreatie	40,8%	32,8%
Transport, scheepvaart en logistiek	19,8%	21,8%
Uiterlijke verzorging	24,5%	19,6%
Veiligheid en sport	54,0%	47,4%
Voedsel, natuur en leefomgeving	33,3%	34,1%
Zorg en welzijn	34,4%	28,4%

Bijlagen

BIJLAGE 1 – JAARRESULTAAT 2016-2018 PER MBO-INSTELLING

	Jaarresultaat		
	2016	2017	2018
	%	%	%
00GT ROC Albeda College	66,9%	67,6%	64,0%
01AA Landstede	73,8%	75,6%	71,9%
01NJ AOC Terra	79,4%	79,1%	79,8%
01OE Wellantcollege	76,2%	72,9%	71,5%
02OV Leidse instrumentmakers School	70,0%	50,6%	62,1%
02PA Mediacollege Amsterdam	62,0%	71,4%	69,1%
02PG Hout en Meubileringscollege	72,2%	70,0%	72,0%
02PK Nimeto Utrecht	76,2%	76,5%	71,9%
02PN Cibap	79,8%	69,5%	68,4%
04CY ROC Rivor	83,6%	76,7%	85,5%
04EU ROC Kop van Noord-Holland	72,2%	74,9%	73,2%
04FO ROC Koning Willem I	77,0%	76,1%	73,9%
04NZ Soma College	85,3%	86,7%	83,3%
05EA Scheepvaart en Transport College	72,0%	72,1%	70,7%
08PG ROC Friese Poort	78,7%	78,8%	76,5%
09MR Hoornbeeck College	88,2%	88,1%	87,6%
12VI Nordwin College	79,5%	84,5%	77,7%
14NZ Menso Alting College Mbo	72,9%	75,0%	76,8%
14YD Lentiz	81,4%	79,0%	77,5%
17WH SVO Opleidingen	80,9%	80,9%	72,1%
20MQ ROC Da Vinci College	67,9%	66,3%	64,0%
21CS Citaverde College	76,0%	77,3%	75,8%
21CY Prinsentuin College	76,9%	83,5%	76,7%
23JA Grafisch Lyceum Rotterdam	69,4%	72,0%	78,1%
23KG Grafisch Lyceum Utrecht	73,9%	76,1%	68,5%
24ZZ ROC Graafschap College	79,3%	78,3%	76,2%
25EF AOC Clusius College	78,3%	80,5%	67,3%
25GV Aeres MBO	75,2%	79,4%	76,7%
25LF ROC Rijn IJssel	68,3%	71,4%	67,9%
25LG ROC Friesland College	70,9%	71,7%	67,5%
25LH ROC Midden Nederland	72,6%	69,9%	69,1%
25LJ ROC Ter AA	72,9%	77,4%	72,0%
25LN mboRijnland	67,9%	70,6%	68,3%
25LP ROC Zadkine	69,5%	67,3%	62,0%
25LR ROC Flevoland	65,7%	64,6%	62,2%
25LT ROC Gilde Opleidingen	74,0%	76,3%	74,1%
25LU ROC Alfa College	76,3%	75,1%	72,3%
25LV SG De Rooi Pannen	77,1%	76,6%	77,4%
25LW ROC Noorderpoortcollege	71,7%	72,9%	69,5%
25LX ROC West Brabant	75,5%	73,0%	71,3%
25LZ ROC Tilburg	73,8%	76,3%	71,8%
25MB Summa College	74,7%	75,5%	70,3%
25PJ Deltion College	73,5%	72,3%	71,5%
25PL ROC Leeuwenborgh	76,8%	76,4%	74,6%
25PM ROC Onderwijsgroep A12	73,0%	71,0%	71,6%
25PN ROC Nijmegen	77,8%	74,2%	73,2%
25PT ROC Horizon College	74,9%	75,3%	73,6%

	Jaarresultaat		
	2016	2017	2018
	%	%	%
25PU ROC Arcus College	65,9%	73,3%	71,7%
25PV Scalda	78,5%	74,4%	71,9%
25PW ROC Drenthe College	74,1%	72,3%	72,0%
25PX ROC Nova College	73,1%	73,6%	73,5%
25PZ ROC van Amsterdam	69,0%	68,4%	66,9%
25RA Regio College	71,0%	70,0%	67,2%
26CC Helicon Opleidingen	72,9%	79,3%	78,3%
27DV ROC Aventus	75,4%	74,9%	73,4%
27GZ ROC Mondriaan	70,3%	67,0%	68,2%
27YU ROC van Twente	79,3%	79,8%	77,8%
28DE ROC De Leijgraaf	74,8%	75,5%	72,4%
30BC SintLucas	79,1%	76,5%	74,0%
30RM ROC TOP	70,0%	61,2%	63,3%
30RN MBO Utrecht	63,1%	67,6%	70,4%
30RR MBO Amersfoort	69,4%	68,2%	65,7%
31JC Zone.college	77,5%	77,9%	76,7%

BIJLAGE 2 – OVERZICHT VAN ALLE SCORES PER INSTELLING 2018

Instelling	Indicator							
	jaar- resultaat	diploma- resultaat	starters- resultaat	passende plaatsing	passend diploma	op- stroom	kwalificatie- winst	doorstroom naar hbo
00GT ROC Albeda College	64,0%	66,1%	80,3%	91,6%	55,4%	22,6%	90,2%	32,6%
01AA Landstede	71,9%	72,9%	85,4%	93,4%	63,0%	18,1%	89,7%	34,6%
01NJ AOC Terra	79,8%	80,9%	87,4%	95,9%	69,6%	16,2%	88,8%	48,7%
01OE Wellantcollege	71,5%	72,5%	81,3%	88,5%	58,2%	10,9%	80,1%	20,1%
02OV Leidse instrumentmakers School	62,1%	62,1%	83,9%	100,0%	54,0%		86,8%	40,9%
02PA Mediacollege Amsterdam	69,1%	69,0%	84,8%	97,8%	64,2%	29,8%	95,1%	29,3%
02PG Hout en Meubileringscollege	72,0%	70,7%	81,9%	92,5%	62,2%	20,1%	90,7%	20,3%
02PK Nimeto Utrecht	71,9%	71,4%	87,0%	90,5%	65,8%	25,5%	95,2%	30,2%
02PN Cibap	68,4%	68,5%	88,4%	98,7%	67,4%	17,6%	99,4%	33,9%
04CY ROC Rivor	85,5%	85,2%	91,5%	88,1%	70,2%	13,5%	61,4%	24,9%
04EU ROC Kop van Noord-Holland	73,2%	74,4%	86,3%	84,0%	59,2%	17,3%	81,7%	28,4%
04FO ROC Koning Willem I	73,9%	74,3%	86,5%	88,2%	62,7%	19,1%	86,2%	42,9%
04NZ Soma College	83,3%	79,9%	91,0%	73,6%	62,9%	12,8%	76,3%	12,9%
05EA Scheepvaart en Transport College	70,7%	71,5%	80,4%	84,6%	58,1%	16,7%	82,5%	21,9%
08PG ROC Friese Poort	76,5%	78,0%	89,3%	92,2%	66,7%	20,2%	87,6%	35,4%
09MR Hoornbeeck College	87,6%	89,2%	94,6%	89,8%	71,0%	27,1%	82,1%	22,9%
12VI Nordwin College	77,7%	79,7%	88,0%	94,5%	65,6%	11,7%	85,5%	43,8%
14NZ Menso Alting College Mbo	76,8%	77,6%	91,2%	94,9%	66,3%	20,8%	92,1%	47,1%
14YD Lentiz	77,5%	78,2%	86,3%	96,3%	72,4%	16,5%	93,6%	47,8%
17WH SVO Opleidingen	72,1%	75,9%	79,3%	56,4%	47,8%	39,8%	59,0%	4,2%
20MQ ROC Da Vinci College	64,0%	63,6%	81,5%	90,3%	51,8%	21,4%	84,4%	28,8%
21CS Citaverde College	75,8%	76,1%	82,0%	94,7%	63,1%	24,2%	85,7%	38,2%
21CY Prinsentuin College	76,7%	78,7%	85,4%	94,2%	66,0%	21,3%	88,5%	25,5%
23JA Grafisch Lyceum Rotterdam	78,1%	78,2%	82,3%	98,7%	75,8%	16,7%	97,9%	36,8%
23KG Grafisch Lyceum Utrecht	68,5%	67,9%	82,4%	98,5%	66,2%	28,4%	98,6%	44,9%
24ZZ ROC Graafschap College	76,2%	77,2%	87,9%	89,5%	64,8%	26,6%	89,0%	41,5%
25EF AOC Clusius College	67,3%	67,9%	79,3%	91,7%	59,3%	16,2%	89,3%	33,5%
25GV Aeres MBO	76,7%	76,1%	85,8%	91,3%	64,6%	17,3%	84,5%	34,2%
25LF Rijn IJssel	67,9%	68,5%	81,4%	93,4%	60,1%	24,9%	90,8%	35,5%
25LG ROC Friesland College	67,5%	68,3%	81,0%	91,9%	59,2%	21,8%	90,1%	38,8%
25LH ROC Midden Nederland	69,1%	69,7%	83,3%	90,8%	59,6%	23,7%	87,0%	36,4%
25LJ ROC Ter AA	72,0%	72,6%	84,7%	93,0%	63,5%	20,4%	90,4%	44,1%
25LN mboRijnland	68,3%	69,4%	80,9%	93,1%	58,7%	19,4%	87,9%	37,5%
25LP ROC Zadkine	62,0%	64,7%	80,4%	91,1%	53,5%	21,6%	88,9%	33,3%
25LR ROC Flevoland	62,2%	64,4%	80,7%	94,8%	52,9%	23,0%	92,0%	40,6%
25LT ROC Gilde Opleidingen	74,1%	75,6%	85,3%	92,7%	64,4%	23,0%	90,2%	40,2%
25LU ROC Alfa College	72,3%	72,1%	84,0%	90,1%	60,5%	25,7%	87,9%	39,3%
25LV SG De Rooi Pannen	77,4%	77,9%	82,8%	91,2%	69,4%	24,5%	91,9%	43,9%
25LW ROC Noorderpoortcollege	69,5%	71,0%	85,4%	93,2%	60,4%	20,5%	89,5%	36,2%
25LX ROC West Brabant	71,3%	71,9%	84,6%	87,3%	58,8%	23,3%	82,8%	35,4%
25LZ ROC Tilburg	71,8%	70,5%	82,3%	81,1%	58,7%	26,5%	80,4%	26,2%
25MB Summa College	70,3%	70,2%	84,4%	92,2%	59,8%	23,9%	87,6%	38,6%
25PJ ROC Deltion College	71,5%	71,0%	84,7%	90,4%	60,5%	18,4%	87,6%	31,8%
25PL ROC Leeuwenborgh	74,6%	74,0%	85,1%	86,0%	64,6%	31,1%	88,5%	45,0%
25PM ROC Onderwijsgroep A12	71,6%	72,1%	84,7%	88,8%	60,4%	18,5%	85,8%	34,0%
25PN ROC Nijmegen	73,2%	74,5%	85,9%	93,2%	61,0%	20,4%	85,0%	37,9%
25PT ROC Horizon College	73,6%	74,5%	86,8%	89,4%	61,8%	20,3%	86,6%	38,4%
25PU ROC Arcus College	71,7%	73,2%	84,7%	91,6%	60,4%	17,4%	84,8%	32,2%
25PV Scalda	71,9%	74,0%	86,9%	90,6%	59,3%	24,7%	84,9%	34,0%
25PW ROC Drenthe College	72,0%	73,7%	87,3%	89,0%	61,5%	24,5%	87,2%	35,4%
25PX ROC Nova College	73,5%	73,6%	85,4%	89,8%	64,4%	20,3%	88,9%	34,1%
25PZ ROC van Amsterdam	66,9%	67,3%	83,2%	90,9%	56,4%	28,7%	89,5%	36,3%
25RA Regio College	67,2%	67,0%	79,7%	88,5%	58,3%	24,5%	90,6%	36,6%
26CC Helicon Opleidingen	78,3%	78,4%	84,1%	91,9%	68,2%	17,6%	87,4%	36,8%

Instelling	Indicator							
	jaar- resultaat	diploma- resultaat	starters- resultaat	passende plaatsing	passend diploma	op- stroom	kwalificatie- winst	doorstroom naar hbo
27DV ROC Aventus	73,4%	73,3%	85,0%	90,5%	63,4%	22,5%	87,8%	30,2%
27GZ ROC Mondriaan	68,2%	69,9%	83,9%	89,1%	57,2%	20,1%	87,6%	37,1%
27YU ROC van Twente	77,8%	79,5%	90,9%	91,8%	67,3%	29,3%	90,0%	43,0%
28DE ROC De Leijgraaf	72,4%	74,0%	85,7%	83,1%	62,7%	26,3%	87,1%	43,1%
30BC SintLucas	74,0%	74,0%	86,5%	98,8%	72,3%	30,6%	98,8%	38,7%
30RM ROC TOP	63,3%	63,1%	74,5%	88,5%	55,0%	28,3%	92,6%	35,8%
30RN MBO Utrecht	70,4%	70,9%	81,0%	97,9%	65,0%	20,1%	93,1%	36,6%
30RR MBO Amersfoort	65,7%	66,1%	82,2%	90,8%	57,5%	15,9%	89,0%	30,2%
31JC Zone.college	76,7%	77,3%	85,9%	92,8%	64,0%	18,0%	86,0%	34,1%

BIJLAGE 3 – POPULATIE T.B.V. INDICATOREN 2018

		jaar- resultaat	diploma- resultaat	starters- resultaat	passende plaatsing	passend diploma	op- stroom	kwalifi- catiewinst	doorstroom naar hbo
	Totaal aantal	197.242	171.648 ¹	156.792	156.985	171.648 ¹	137.097	112.521 ¹	67.393 ²
Niveau	niveau 2	47.442		38.124	38.187		53.170		
	niveau 3	56.173		36.224	36.293		83.927		
	niveau 4	93.627		82.444	82.505				
Leerweg	bbl	48.254		34.186	34.230		44.707		
	bol deeltijd	2		0	0		0		
	bol voltijd	135.292		121.620	121.769		91.324		
	examendeelnemer	13.694		986	986		1.066		
Opleidingssector	combinatie van sectoren	223		313	313		245		
	economie	70.461		55.679	55.679		42.906		
	groen	10.062		8.235	8.428		7.254		
	techniek	52.606		41.281	41.281		41.519		
	zorg en welzijn	63.890		51.284	51.284		45.173		
Geslacht	man	102.680	88.927	81.100	81.204	88.927	77.095	56.176	
	vrouw	94.562	82.721	75.692	75.781	82.721	60.002	56.345	
Leeftijdscategorie	jonger dan 23 jaar	157.245	134.846	136.061	136.249	134.846	117.619	93.546	
	23 jaar en ouder	39.997	36.802	20.731	20.736	36.802	19.478	18.975	
Etnische categorie	autochtoon	143.295	125.499	116.507	116.681	125.499	98.576	86.617	
	westers allochtoon	11.910	10.477	9.210	9.223	10.477	7.477	6.132	
	niet-westers allochtoon	41.929	35.576	30.991	30.996	35.576	30.981	19.761	
	onbekend	108	96	84	85	96	63	11	
Vo-vooropleidings-categorie	praktijkonderwijs	4.384	3.401	2.187	2.193	3.401	5.250	2.133	
	vmbo zonder diploma	12.775	10.737	6.726	6.734	10.737	11.038	6.182	
	havo/vwo zonder diploma	5.524	5.301	4.756	4.761	5.301	1.191	3.751	
	vmbo B met diploma	41.678	31.087	27.993	28.040	31.087	48.657	21.985	
	vmbo K met diploma	44.775	38.520	37.806	37.855	38.520	40.773	27.369	
	vmbo G met diploma	8.665	8.001	7.581	7.601	8.001	3.223	6.284	
	vmbo T met diploma	55.104	52.220	50.372	50.422	52.220	15.264	38.865	
	havo/vwo met diploma	8.087	7.665	6.936	6.939	7.665	1.777	5.952	
	vooropleiding vo onbekend	16.250	14.716	12.435	12.440	14.716	9.924	0	
Lwoo	lwoo	44.076	34.412	31.355	31.402	34.412	47.321	24.651	
	geen lwoo	136.916	122.520	113.002	113.143	122.520	79.852	87.870	
	vooropleiding vo onbekend	16.250	14.716	12.435	12.440	14.716	9.924	0	
Apc-gebied	apc-gebied	47.084	40.725	33.840	33.863	40.725	33.048	23.764	
	geen apc-gebied	150.158	130.923	122.952	123.122	130.923	104.049	88.757	

¹ De indicatoren 'diplomaresultaat', 'passend diploma' en 'kwalificatiewinst' worden niet uitgesplitst naar opleidingskenmerken, maar alleen naar persoonskenmerken.

² Voor de indicator 'doorstroom mbo-hbo' is voornamelijk geen uitsplitsing mogelijk naar studentkenmerken.

BIJLAGE 4 – MBO-STUDENTENPOPULATIE PER 1-10-2018 NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE

		Leeftijdscategorie		
		jonger dan 23 jaar	23 jaar of ouder	Totaal
	Totaal aantal	426.179	81.735	507.914
Niveau	entree	13.233	3.289	16.522
	niveau 2	73.447	12.814	86.261
	niveau 3	96.208	30.292	126.500
	niveau 4	243.291	35.340	278.631
Leerweg	bbl	65.668	55.876	121.544
	bol deeltijd	0	0	0
	bol voltijd	354.141	22.629	376.770
	examendeelnemer	6.370	3.230	9.600
Opleidingssector	combinatie van sectoren	14.168	3.416	17.584
	economie	147.867	15.148	163.015
	groen	21.349	2.261	23.610
	techniek	113.858	23.003	136.861
	zorg en welzijn	128.937	37.907	166.844
Geslacht	man	226.035	39.035	265.070
	vrouw	200.144	42.700	242.844
Etnische categorie	autochtoon	312.873	53.799	366.672
	westers allochtoon	23.213	5.858	29.071
	niet-westers allochtoon	89.946	21.967	111.913
	onbekend	147	111	258
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	11.512	1.961	13.473
	vmbo zonder diploma	27.759	5.869	33.628
	havo/vwo zonder diploma	13.042	1.153	14.195
	vmbo BB met diploma	74.654	12.181	86.835
	vmbo KB met diploma	106.831	12.737	119.568
	vmbo GL met diploma	23.274	1.429	24.703
	vmbo TL met diploma	149.738	10.513	160.251
	havo/vwo met diploma	12.059	6.172	18.231
	vooropleiding vo onbekend	7.310	29.720	37.030
Lwoo	lwoo	91.683	11.824	103.507
	geen lwoo	327.186	40.191	367.377
	vooropleiding vo onbekend	7.310	29.720	37.030
Apc-gebied	apc-gebied	91.593	23.778	115.371
	geen apc-gebied	334.586	57.957	392.543

BIJLAGE 5 – STATISTISCHE SAMENHANG TUSSEN DE INDICATOREN VOOR STUDIESUCCESS

In overzicht B5.1 te zien in welke mate en in welke richting de scores op de afzonderlijke indicatoren voor studiesucces – op het niveau van de mbo-sector als geheel – *statistisch* samenhangen. Het overzicht laat een sterke positieve samenhang zien tussen de indicatoren jaarresultaat, diplomaresultaat, startersresultaat en passend diploma (hoge waarde voor Pearson's r). Mbo-instellingen die een relatief hoge score behalen voor een van deze vier indicatoren, halen ook vaak een relatief hoge score op de andere drie indicatoren. De samenhang tussen deze vier diploma-gerichte indicatoren en de overige indicatoren varieert in sterkte en is deels negatief. Dat geldt bijvoorbeeld voor enerzijds jaar- en diplomaresultaat en anderzijds kwalificatiewinst. Dit betekent dat instellingen met een relatief hoge score voor jaar- of diplomaresultaat vaker dan gemiddeld relatief laag scoren op kwalificatiewinst, en vice versa. De indicator passende plaatsing hangt sterk positief samen met kwalificatiewinst, maar niet met jaar- en diplomaresultaat. Dit is een indicatie dat plaatsing op een hoog niveau relatief vaak gepaard gaat een hoog diplomaniveau, maar niet de kans vergroot op het halen van een diploma als zodanig. Ook als we kijken naar de resultaten voor de afzonderlijke student- en opleidingscategorieën¹⁴, valt

op dat de patronen voor passende plaatsing en kwalificatiewinst onderling sterke gelijkenis vertonen, maar deels afwijken van die bij de diplomagerichte indicatoren jaar-, diploma- en startersresultaat. Zo hebben (niet-westerse en westerse) allochtone studenten en studenten die in een apc-gebied wonen, voor passende plaatsing en kwalificatiewinst een hogere score dan gemiddeld; bij jaar-, diploma- en startersresultaat hebben zij juist een lagere score. Dat bevestigt dat er een relatie is tussen het niveau van plaatsing en het behaald diplomaniveau (beide in relatie tot de vooropleiding), maar dat dit niet vanzelfsprekend positief samenhangt met het rendement in termen van behaalde diploma's.

Afgaande op de scores uit overzicht B5.1 staat opstroom binnen het mbo los van doorstroom naar het mbo.

Bij het duiden van de correlaties in overzicht B5.1 moet in de meeste gevallen rekening worden gehouden met verschillen in de (afbakening van de) populatie van de indicatoren en de mogelijke invloed hiervan op de patronen in het overzicht. Om die reden is het overzicht gebaseerd op scores op instellingsniveau, niet op deelnemersniveau.

Overzicht B5.1 – Correlatie tussen de indicatoren voor studiesucces 2018 (Pearson's r - correlaties op instellingsniveau, N=63)

Indicator	jaar-resultaat	diploma-resultaat	starters-resultaat	passende plaatsing ¹	passend diploma	opstroom	kwalificatiewinst	doorstroom naar hbo
jaarresultaat		,98*	,73*	-,12	,75*	-,20	-,31*	-,07
diplomaresultaat			,73*	-,14	,70*	-,16	-,34*	-,05
startersresultaat				,08	,60*	-,13	-,16	,10
passende plaatsing					,43*	-,27*	,75*	,63*
passend diploma						-,20	,32*	,33*
opstroom							,05	,00
kwalificatiewinst								,61*

* statistisch significant (p<.05)

¹ Om een directe vergelijking met startersresultaat mogelijk te maken, is gekozen voor passende plaatsing 2017

¹⁴ Zie de overzichten 3.5, 4.3, 5.3, 6.3 en 9.3 in de voorgaande hoofdstukken.